

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 22/23 (284/5)

4. juunil 1927 a.

VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—
 Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—
 Üksik number maksab Mk. 25.—
 Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. $\frac{1}{29}$ — $\frac{1}{23}$. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24
 Kuulutuste hinnad:
 $\frac{1}{1}$ lehek. Mk. 4000.— || $\frac{1}{4}$ lehek. Mk. 1000.—
 $\frac{1}{2}$ „ „ 2000.— || $\frac{1}{8}$ „ „ 500.—
 $\frac{1}{3}$ „ „ 1350.— || $\frac{1}{16}$ „ „ 250.—
 Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75^oo, tekstis 100^oo kallim.
 Aadressi muutmise 30 mk.
 Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Eugen Maddison, Vabariigi valitsuse õigused määrusandlisel alal. 2) Kas võib administratiivkorrast määratud rahatrahvi arestiks ümber arvata? 3) E. Mets, Isikutunnistustest. 4) Oskar Angelüs, Rahvusvahelisest oopiumikonventsioonist ja selle määruste elluviimisest Eestis. 5) Politsei kaitsesoomus. 6) Katsetest kuritegijate kallal. 7) E. Engelbrecht, Timuka töö ja elu minevikus. 8) Ülevaade Tallinna politsei spordiringi tegevusest algaval spordiaastal. 9) Ametlik osa. 10) Küsimused ja kostmised. 11) Kuulutused.

Äsja ilmus trükist

A. LIIT,

„Kuritegude jälginimine.”

Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastuse väljaanne.

Hind politseiametnikkudele Mk. 160.—

Saadaval „Eesti Politseilehe“ talituses, Toompea lossis.

Vabariigi valitsuse õigused määrusandlisel alal.

Eugen Maddison.

Omalt ajal („E. Politseileht“ nr. 49 — 1925. a.), käsitades täidesaatva võimu õiguste küsimust määrusandlisel alal, jõudsin otsusele, et „meie põhiseaduse seisukohalt on vabariigi valitsus õigustatud oma määrusandlist võimu isegi seal tarvitama, kus vaikib seadus“, et see võim kuulub valitsusele põhiseadusega temale antud üldvolutuse põhjal ja et, tarvitades seda võimu neil juhtumistel, kus vaikib seadus, hoolitseb ta just „seaduste täitmise eest“, mida temale käsib põhiseadus, öeldes: „vabariigi valitsus... hoolitseb riigi välise puutumatus, sisemise julgeoleku ja seaduste täitmise eest. Tema... annab välja seadustega kokkukõlals määrusi ja korraldusi“ (§ 60).

Selle seisukohaga ei taheta nõus olla, kuid, vaieldes vastu, arvestatakse enam välismaa seadusandluse ja sellele rajatud vaadetega, kui meie seadusandluskäiguga, meie põhiseaduse tekkimislooga. Leitakse, et välismaa seadusandlus ja moodne juriidiline mõte asuvad selles küsimuses eitaval seisukohal, järjekult peab asuma samal seisukohal ka meie põhiseadus, mida omalt poolt kinnitavat põhiseaduse § 35, mille järgi seadusandlikku võimu teostab riigikogu. On õige, et valitsus temale antud lihtüldvolutuse põhjal ei saa anda määrusi välja, mis käiksid seadustele vastu, neid muudaksid, maksvusetuks tunnustaksid; talitades niiviisi, tungiks valitsus, kui täidesaatev võim, seadusandluskogu võimkonda, kisuks oma kätte seadusandlikku võimu, muutuks isevalitsejaks. Kuid samuti on õige, et valitsus, olles varustatud üldvolutusega ja ühtlasi kohustatud hoolitsema „seaduste täitmise eest“, on õigustatud teatavaid õiguslikke norme maksuma panema juhtumistel, kui temale kuuluvatel aladel seadus ise ei normeerid üht või teist nähtust otsekohe. Ta ei võta seejuures enda peale seadusandlikke funktsioone, vaid talitab põhiseaduse ja vastavate üldseaduste piires; talitades niiviisi, ei pane ta maksuma uut seadust, vaid väljendab seda, mis juba maksvates seadustes sisaldub, mis aga konkreetse nähtuse kohta seaduses eneses otsekohe väljendamata. Ma ütlesin, et ta talitab samuti, nagu teatavatel juhtumistel kohus ts. kp. s. § 9 («всѣ судебныя установленія обязаны рѣшать дѣла по точному разуму дѣйствующихъ законовъ, а въ слу-

чаѣ ихъ неполноты, неясности, недостатка или противорѣчя, основывать рѣшеніе на общемъ смыслѣ законовъ») ja kr. kp. s. § 12 põhjal.

Niiviisi on, nähtavasti, sellest saanud aru ka meie seadusandlus, valitsus ja kohus.

Nii leiame seaduste ja administratiivsete korralduste väljaandmise ja väljakuulutamise ajutises korras („R. T.“ nr. 1 — 1919. a.) järgmise huvitava kohta: „üksikute täidesaatva riigivõimu asutuste (ministeeriumide ja tema osakondade) poolt lähevad välja administratiivsed korraldused, mille sihiks on seaduste maksmapanemine, nende kokkukõllasse viimine mitmesuguste elunähtustega ja spetsialiseerimine, ilma et selle läbi muudetaks seadust ennast sisuliselt või avalikõiguslikke norme või rikutaks eraõiguslikke vahekordi; nende hulka kuuluvad ka põhimõttelised seletused ja ringkirjad. Ka Eesti ajutine valitsus, kui kõrgem administratiivvõim, annab administratiivseid korraldusi ja määrusi välja, siis kui nad üksiku ministeeriumi võimkonnast laiemale ulatuvad“ (II. pt. Administratiivsed korraldused). Mis tähendavad sõnad „mille sihiks on seaduste maksmapanemine, nende kokkukõllasse viimine mitmesuguste elunähtustega ja spetsialiseerimine“? Kas mitte sedasama, mida ma isiklikult kaitsen? Kas see ei tähenda seda, et valitsus ei ole õigustatud määrusi välja andma, mis muudaks „seadust ennast sisuliselt“ „või rikuks avalikõiguslikke norme või eraõiguslikke vahekordi“, kuid on õigustatud seaduste „maksmapanemisel“, „nende kokkukõllasse viimisel“ mitmesuguste elunähtustega ja „spetsialiseerimisel“ maksuma panema määrusi, mis oma sisu poolest oleksid ainult järeldused maksvatest seadustest, kuid normeeriks või kokkukõlastaksid „mitmesuguseid elunähtusi“, mis maksvate seadustega otsekohe ei ole normeeritud.

Oletame, näit., et meil ei ole koosoleku kohta eriseadust ja et ainus norm, mis seda küsimust puudutab, on põhiseaduse § 18 esimene ja neljas lõige ja küsiksime, kas selle §-i „maksmapanemisel“, „kokkukõlastamisel“ ja „spetsialiseerimisel“ valitsusel ei oleks midagi ütelda? Minu arvates oleks valitsusel õige palju ütelda, nimelt seda, mis maksvate seadustega küll

õeldud, kuid mitte otsekohe koosolekute kohta. Ta võiks oma määruses, näit., ette näha, et koosolekute pidamine on keelatud roobasteedel, et tänavatel ja avalikkudel platsidel võib koosolekuid pidada niivõrd kui nad vaba liikumist ei takista ja et sarnastes kohtades peetavad koosolekud peavad politsei võimude nõudmisel kohe laiali minema jne. Teiste sõnadega valitsus paneks maksmata koosolekute määruse, mis normeeriks koosolekute küsimust, kuid ainult seadustes lubatud piirides, s. t. mis ei muudaks ega täiendaks maksvaid seadusi, vaid ainult „kokkukõlastaks“ nendega (nende hulgas põhiseadusega) konkreetset „elunähtust“.

Kuid võtame meie tegelikku määrusandlust. Seaduste ja administratiivsete korralduste väljaandmise ja väljakuulutamise korra peat. V § 3 järgi „jagatakse „Riigi Teataja“ sisu järgmistesse osadesse: a) esimesel kohal trükitakse järjekorralise numbri all kõik seadusandlid, aktid, kui ka seadusandlise võimu ja erakorraliste volitustega isikute poolt väljaantud sunnimäärused ja korraldused, millel seadusandline iseloom on; b) teisel kohal trükitakse: E. A. V. administratiivsed korraldused, omavalitsuste sunduslised määrused, need erakorraliste võimude sunnimäärused, millel administratiivsete korralduste iseloom“ jne.

„Riigi Teataja“ teises osas leiame muuseas järgmised määrused: A. V. määrus külgehakkavate haiguste registreerimise kohta („R. T.“ nr. 11 — 1919. a.), A. V. määrus teatavate töökodade kohta („R. T.“ nr. 12 — 1919. a.), A. V. määrus avalikkude koosolekute ärapidamise üle asutava kogu, linna, valla ja maakonna nõukogude liikmete valimise asjus („R. T.“ nr. 13 — 1919. a.), A. V. määrus rekvireerimise ja kahjude hindamise komisjonidest ja peakomisjonist rekvireerimise ja kahjude hindamise asjus („R. T.“ nr. nr. 14 ja 46 — 1919. a.), A. V. määrus pühliku töötuse andmise kohta („R. T.“ nr. 15 — 1919. a.), A. V. määrus toores- ja valmisnakkade kohta („R. T.“ nr. 27 — 1919. a.), ajutine määrus sõjaväeosade, -asutuste, ohvitseride ja sõjaväe ametnikkude korteri, kütte ja valgustuse asjus („R. T.“ nr. 40 — 1919. a.), vab. val. määrus jahipidamise lubade kohta („R. T.“ nr.

43 — 1919. a.), vab. val. määrus küütide kohta („R. T.“ nr. 47 — 1919. a.), määrus laskeriistade ja lõhkeainete pidamise kohta („R. T.“ nr. 91/92 — 1919. a., nr. nr. 35/36, 77/78, 93/94 ja 109/110 — 1920. a.), määrus isikutunnistuste kohta („R. T.“ nr. 91/92 — 1919. a., nr. 151/152 — 1920. a., nr. 6 — 1921. a.), ajutised kodukorra määrused valitsusasutustes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise kohta („R. T.“ nr. 26/27 — 1920. a.), riigiasutustes töötavatele ametnikkudele ja töölistele ning nende perekonnaliikmetele arstiabi andmise kord („R. T.“ nr. 57/58 — 1920. a.), määrus välismaa passide viseerimise kohta („R. T.“ nr. nr. 71/77 ja 137/138 — 1920. a.), määrus meremeeste kutsetunnistustega välismaale sõitmise asjus („R. T.“ nr. 99/100 — 1920. a.), täiendav määrus riigiametnikkude ametsõitute tasu asjus („R. T.“ nr. 105/106 — 1920. a., määrus ise on välja antud § 12-a põhjal, „R. T.“ nr. 8/9 — 1920. a.), määrus politseiametnikkude liikumisabinõude kohta („R. T.“ nr. 127/128 — 1920. a.), määrus välispolitsei ametnikkude riiega ja jalanõudega varustuse kohta („R. T.“ nr. 129/130 — 1920. a.), Eesti Punase Risti mälestusmärgi väljaandmise kodukord („R. T.“ nr. 131/132 — 1920. a.), määrus teede korraspidamise kohta („R. T.“ nr. 151/152 — 1920. a., nr. 102 — 1921. a. ja nr. 52 — 1922. a.), määrus endiste postijaamade hoonete maade tarvitamise kohta („R. T.“ nr. 165/166 — 1920. a.), määrus optantide kraamiveo kulude tasumise kohta („R. T.“ nr. 175/176 — 1920. a.), määrus avalikkude koosolekute ärapidamise kohta riigikogu, linna-, valla-, alevi- ja maakonna-nõukogude liikmete eelolevate valimiste asjus („R. T.“ nr. 179/180 — 1920. a.), määrus hobuste passide kohta („R. T.“ nr. 187/188 — 1920. a.), määrus vabariigi piirides viibivate välismaa alamate elamislubade kohta („R. T.“ nr. 7 — 1921. a.) jne.

Võiks jätkata seda nimekirja kuni praeguse ajani, kuid see oleks täiesti üleliigne. Juba toodud andmetest selgub, et valitsuse talitusviis määrusandlisel alal oli tunnustamist leidnud meie seadusandluse poolt nii enne põhiseaduse maksmahakkamist, kui ka pärast seda (21. dets. 1920. a., v. „R. T.“ nr. 113/114 — 1920. a., sead. nr. 244, § 1 ja „R. T.“ nr. 217/218 — 1920. a., asutava kogu juhatus teadaanne riigikogu valimiste tagajärgede üle); valitsus talitas niiviisi asutava kogu ajal, kui maks-

vusel olev Eesti vabariigi valitsemise ajutine kord („R. T.“ nr. 44 — 1919. a.) teatavasti üldse ei sisaldanud paragrahvi, mis oleks valitsust otsekohe õigustanud tegutsema määrusandlisel alal. Iseloomustav on seejuures see asjaolu, et ülaaltähendatud juhtumistel valitsus, andes välja määrusi, ei nimetanud aluseid, mille põhjal ta need välja annab, kuna teistel juhtumistel, kus eriseadus teda otsekohe volitas määrusi välja andma, ta seda tegi, näit. määrus riigiteenijate palganormide kohta („R. T.“ nr. 57/58 — 1920. a.), määrus avalikkude algkoolide seaduse elluviimise kohta („R. T.“ nr. 153/154 — 1920. a.). Ei ole tähtsusetu ka see asjaolu, et mitmed „elunähtused“, mis varem olid normeeritud valitsuse määrustega, pärast normeeriti seadusandlikul teel, kusjuures seadusandlus isegi oma kstunnustas valitsuse poolt väljaantud määrusi, näit. täiendav määrus rekvireerimise ja kahjude hindamise komisjonidest ja peakomisjonist rekvireerimise ja kahjude hindamise asjus („R. T.“ nr. 25 — 1921. a.), täiendav määrus küütide kohta („R. T.“ nr. 145/146 — 1920. a.), küütide määruse muutmise seadus („R. T.“ nr. 89 — 1922. a.), küütide seadus („R. T.“ nr. 32 — 1926. a.), maks laskeriistade ja jahipidamise lubade pealt (ajutine seadus valla- ja maakonna-omavalitsuste sisetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete kohta, „R. T.“ nr. 18/19 — 1920. a., osa 13, § 46), sõjaväeosade ja -asutuste alla võetud ruumide üüriseadus („R. T.“ nr. 94 — 1922. a., § 1, „R. T.“ nr. 108

— 1923. a.). Seda kõike on tunnustanud ka riigikohus, näit., ta ütles (R. adm. t. nr. 247 — 1925. a.) ühe määruse kohta järgmist: „mis puutub vabariigi valitsuse poolt 12. apr. 1922. a. vastuvõetud teede korrashoidmise määruse muutmise ja täiendamise määrusesse („R. T.“ nr. 52 — 1922. a.), mille järele riigimets ja metsaalune maa teede korrashoidmise naturaalkohustustest vabastatud on ja annab ainult hinnata tarvismineva puumaterjali parvede, sildade, käsipuude jne. ehitamiseks, siis tuleb tähendada, et ühtegi avalikku koormatust ei või kellegi peale panna muidu, kui seaduse alusel, ja et valitsuse määrusega ei tohi seadust muuta (põh. § 83).“ Järgelikult kõige muuga oli riigikohus nõus, kusjuures ta ülesandeks on teatavasti valvata põhiseaduslikkuse järgi.

Kõike seda arvates, tuleb meie põhiseadust nii selgitada, nagu temast senini on saanud aru meie seadusandlus (asutav kogu kaasa arvatud) ning meie valitsuse ja riigikohtu praktika.

Asudes teisele seisukohale, peaksime tunnustama, et meil seadusandlus on asunud valeteele, et valitsuse ja riigikohtu praktika ei ole rajatud seaduslikkusele. Kuid see ei oleks õige, sest lõpuks on iga riik ise oma seadusandluse peremees, mispärast ka selle selgitamisel kõige pealt peremehe enese tahtmise ja tegevusega tuleb arvestada. On õige, et mujal on teisi, kuid meil on nii, ja selleks on oma põhjused, mille hulgas kõige omapärasem meie riigikord.

Kas võib administratiivkorras määratud rahatrahvi arestiks ümber arvata?

Mõnede seaduste ja sundmääruste rikkumiste eest määratavate administratiivkaristuste seaduse („R. T.“ nr. 183/184 — 1925. a.) § 1 järele võetakse r. tr. s. §§ 58, 59, 59¹, 61 ja 123 üleastujaid, samuti puhuse ja tervishoiu, avalikkude kohtade, parkide, aedade ja puiestikkude korrashoiu ja automobiilide ning teiste sõidu- ja veoriistade liikumise kohta käivate sundmääruste rikkujaid vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või administratiivkorras. Sama seaduse §§ 2 ja 3 põhjal on administratiivkorras karistamise õigus antud jaoskonna politseikomissaridele, kes süüdlasi eelpooltähendatud

süütegude eest võivad karistada rahatrahviga kuni 3000 margani. Määratud rahatrahv nõutakse süüdlaselt administratiivkorras (§ 6) prefekti korraldusel, kui viimane leiab, et trahv on määratud õieti ja seaduslikult.

Tuleb aga ette, et süüdlane temale määratud rahatrahvi ei tasu või ei taha tasuda, ja kui tal ei ole ka mingisugust varandust, mis muidugi tuleb tõestada vastava seaduslikus korras tehtud vaesuse aktiga, siis ei ole temalt võimalik määratud trahvi ka administratiivkorras sisse nõuda. Sarnaseid nähtusi on tulnud ja tuleb ette peamiselt r. t. s. § 61 üleastujate administ-

ratiivkorras vastutusele võtmisel. Pais-
tab, järjekult, et süüdlane jääb viimasel
juhtumisel tegelikult karistusest. On see
aga õige? Kuidas toimida vastaval poliit-
seiametnikul sarnastel juhtumistel?

Tegelikult talitavad politseikomissarid
igaüks iseviisi, nii kuidas keegi on saanud
seadusest aru. Ühed loevad trahvimää-
rusele vaesuse akti juurelisamisega asja
likvideerituks ja panevad kogu kirjava-
hetuse lihtsalt kausta; teised saadavad
vastava kirjavahetuse ühes vaesuse akti-
ga ja ettekandega, et trahvi pole võimalik
sisse nõuda, prefektile „lõpetamiseks“, lu-
gedes iseennast selleks mittekompetent-
seks; kolmandad, lõpuks, saadavad asja
vastavale rahukohtunikule palvega süüd-
last kohtulikule vastutusele võtta või
määrata rahatrahvi asemele arestikaris-
tus.

Missugune on nendest toimetuviisidest
õige? Kahtlemata viimane, s. o. asja üle-
andmine rahukohtunikule. Kuid ka koh-
tunikud ei ole küsimuse kohta ühel arva-
misel, ühed võtavad asja harutusele, tei-
sed aga mitte. Alles hiljuti oli juhtumine,
kus üks Tartu-Võru rahukogu ringkonna
rahukohtunikudest ei võtnud temale üm-
berotsustamiseks saadetud asja vastu,
kuigi meil juba on olemas selle küsimuse
kohta vastav riigikohtu seletus.

Et asjasse selgust saada, ei ole utaru-
ne lähemalt vaadata, missuguseid väiteid
võib tuua ühe või teise seisukoha kaitseks.

Adm. karistuse seadus ei anna meile
ülestõstetud küsimuse kohta vastust. Sel-
le seaduse § 7 räägib küll, et prefekti „kor-
ralduse peale trahvi määramise asjus
võib trahvialune kaevata rahukohtunikule,
kes asja vaatab läbi harilikus kohtu-
korras ja süüdlast võib karistada vasta-
vate seaduste põhjal ka kõrgemal mää-
ral.“ Kuid, et samasugune õigus teatud
juhtumistel ka vastaspoolel oleks, sellest
nimetatud seadus otsekohe ei räägi. As-
jasse toovad aga selgust kriminaalseadus-
tiku paragrahvid. Nimelt räägib kr. kp. s.
§ 1220, et r. tr. s. §§ 58—61 ettenähtud
passiseaduste rikkumise juhtumistel alus-
tavad politsei ja teised asutused süüdlaste
kohtulikku jälgimist ainult neil juhtumistel,
kui süüdistatav ei tasu kahe nädala jook-
sul peale vastava asutuse nõudmise kuu-
lutamist temalt seaduse järele saadaolevat
rahatrahvi. Edasi määravad n. s. § 84 ja
r. tr. s. § 7 kindlaks, et neile, kes on ka-
ristatud rahatrahviga, määratakse nende

maksujõuetusel rahatrahvi asemele aresti-
karistus.

Tähendab, järjekult, kui 2 nädala jook-
sul peale vastava prefekti otsuse kuuluta-
mist süüdlane temale määratud rahatrah-
vi ei tasu, administratiivkorras ei ole aga
võimalik temalt varanduse puudumisel
trahvi nõuda, esitatakse asi ko-
missari poolt vastavale ra-
hukohtunikule süüdlase vas-
tutusele võtmiseks harili-
kus kohtukorras.

Kuigi asi selle järele peaks olema ise-
enesest selge, on mitmed rahukohtunikud
vastupidisele seisukohale asunud, nimelt,
et nemad ei ole õigustatud sarnastel juhtu-
mistel asja kohtulikule harutamisele
võtma. Oma seisukoha kaitseks on nen-
de poolt ette toodud järgmised väited:
r. tr. s. §§ 58—61 üleastujad võivad ka-
ristada politseikomissarid adm. kar. s.
põhjal administratiivkorras. Adm. kar. s.
on eriseadus ja temas pole nähtud ette, et
administratiivkorras rahatrahviga karis-
tatuid võib võtta nende maksujõuetusel
kohtulikule vastutusele. Kuigi kr. kp. s.
§ 1220 näilikult seda õigustab, võib seda
paragrahvi tarvitusele võtta ainult siis,
kui admin.-trahv on määratud kr. kp. kor-
ras, mitte aga eriseaduses ettenähtud kor-
ras. Süüalune, kellelt pole võimalik mää-
ratud trahvi adm.-korras sisse nõuda va-
randuse puudumisel, on järjekult maksu-
jõuetu, mis tõendatud ka vastava vaesuse
aktiga. Täheandub, süüalune ei tõrgu
trahvi maksmast, vaid ta ei suuda seda
teha. N. s. § 84 ja r. tr. s. § 7 järele võib
küll rahatrahvi arestiks ümber arvata,
kuid ainult neil juhtumistel, kui rahatrahv
on määratud kohtu poolt, mitte aga admi-
nistratiivkorras. Viimasel juhtumisel ei
saa muuta rahatrahvi süüdlase maksu-
jõuetusel, mida tõendavad ka vene senati
seletused (kr. kassats. dep. sel. 71/1413,
75/10, 74/629).

Neid väiteid ei saa õigeks võtta. Kuigi
adm. kp. s. ei näe kõnealolevat korda
ette, ei muuda see seadus sisuliselt ka kr.
kpd. s. § 1220 ettenähtud korda, see para-
grahv ei ole adm. k. seadusega maksvu-
setuks loetud või muudetud. Kui ühest
maksvast seadusest on mindud vaikides
mööda, siis ei tähenda see veel, et see
seadus oleks kaotatud. Kui adm. k. s. § 7
põhjal süüalusel õigus on prefekti korral-
duse peale trahvimääramise asjus kaeva-
ta rahukohtunikule, kes vaatab asja läbi
harilikus kohtukorras, peab loomulikult

sarnane asja kohtuliku harutamise nõudmise õigus teatud juhtumistel ka kaebaja poolel olema. Seepärast tuleb siin järeldada, et adm. k. seaduses on kr. kp. s. § 1220 meelega jäetud puudutamata. Kuna § 1220 asutustest, kes r. t. s. §§ 58—61 ettenähtud rahatrahvi mittemaksmisel õigustatud on süüdlast kohtulikule vastutusele võtma, üldiselt räägitakse, on adm. k. s. § 2 p. 3 selgelt ja täpselt tähendatud, kes on õigustatud määrama ja nõudma seda trahvi. Järjekult on just adm. k. s. §§ 2 ja 3 nimetatud politseikomissarid need, kes ettenähtud juhtumisel § 1220 põhjal on õigustatud asja kohtulikku harutamist nõudma. Selles mõttes täiendavad mõlemad seadused ainult üksteist, mitte aga ei muuda esimene viimast.

Kuigi õige on, et n. s. § 84 ja r. n. s. § 7 põhjal administratiivkorras määratud rahatrahvi ei saa ümber arvata arestiks süüdlase maksujõuetusel, ei või sellest veel järeldada, et sarnasel korral süüdlane võib jääda tegelikult hoopis karistusest. Sellega oleks asetatud maksujõuetud süüdlased eesõigustatud seisukorda. Veel rohkem, politsei poolt trahvitud maksujõuetute süüdlaste seisukord oleks palju kergem, kui sama süüteo eest kohtulikult karistatud maksujõuetutel. Adm. k. s. eesmärk on aga just vastupidine — mõnede süütegude eest karistamise politsei kätte andmisega hoakorra ja julgeoleku kindlustamiseks süüdlaste kiire karistamise läbi nende seisukorda raskendada ja seega vähendada nende süütegude kordumist. Kuna n. s. § 84 ja r. t. s. § 7 põhjal ainult kohtulikult määratud rahatrahvi, süüdlase maksujõuetusel, võib ümber arvata arestiks, ei ole aga süüdlase tegelikult karistamata jätmise seaduse üldmõiste järele ja õiguslikust seisukohast mõeldav; järjekult tulevad asjad sarnastel juhtumistel rahukohtunikudel kohtulikule harutusele võtta. Mis puutub v. sen. seletusi 71/1413, 75/10, 74/629, siis ei käi need sugugi asja kohta, sest neis seletatakse, et administratiivkorras määratud rahatrahvi ei või ümber arvata arestikaristuseks ainult sarnastel juhtumistel, kui trahv on määratud kr. kp. s. § 1124 järele, nimelt tolli-, metsa-, posti-, kaubanduse-, mäe- ja prooviseaduste rikkumiste eest.

Sellest seisukohast on ka riigikohus ühe sarnase protsessi puhul, kus rahukohtunik ja rahukogu politseiülema palve asja trahvitud isiku maksujõuetusel kohtulikule ha-

rutusele võtta tagajärjeta jättis, seletanud, et „seadusega politseilise karistuse kohta pole muudetud § 1220, vaid ainult täiendatud, ühelt poolt on politseiülemate õigused laiendatud terve rea üleastumiste peale, mis seni kohtukorras karistati, teiselt poolt on seatud nende võimu teostamine kohtukontrolli alla, kuhu süüdistatavad oma kaebustega võivad pöörata, kui nad arvavad politseilise trahvi ülekohtuseks. Ühes sellega on kõrgendatud rahatrahvide suurus ja kohtunikele õigus antud veelgi suurendada politseilist karistust. Need asjaolud annavad selgesti tunda, et uue seaduse eesmärgiks oli, maad võtnud korralageduse vastu võidelda ja karistuse mõjuvust süvendada, mitte aga tõesti süüdlastele kergendusi teha ja neid maksujõuetuse korral karistusest hoopis vabastada. Sarnane seisukord, mis tervele rahvakihile võimaldaks, oma maksujõuetusele toetades, avaliku korra ja julgeoleku seadusi ja määrusi järjekindlalt täitmata jätta, pole mõeldav õiguslikus riigis. Rahukogu seisukoht ei leia toetust ka endises kohtupraktikas. . . Neil põhjusil otsustas riigikohus: Tartu-Võru rahukogu korraldava koosoleku määrus 12. aprillist 1922. a. muuta ja rahukogule kirjutada ette, asjale seaduslik käik anda.“ (Riigikohtu kr. os. toim. nr. 1381 — 1922. a.)

Järjekult on politseikomissarid õigustatud nõudma, et r. t. s. §§ 58—61 ettenähtud süütegude eest administratiivkorras karistatud isikuid võetakse nende maksujõuetusel vastutusele harilikus korras, ja vastavad rahukohtunikud on kohustatud asja harutusele võtma. Muidugi tuleb igale asjale lisada süüdistatava maksujõuetust tõendav vaesuse akt.

Mis puutub adm. k. s. § 1 ülesloetud sundmäärustest r. tr. s. § 123 üleastujatesse, siis ei anna maksvad seadused õigust nendele administratiivkorras määratud rahatrahvide maksujõuetuse tõttu mittearatasumise puhul neid kohtulikule vastutusele võtta. Selle järele ei ole ka tegelikult tarvidust, kuna nende süütegude eest vastutusele võtmisel alati on tegemist varandusega isikutega, kellelt määratud trahvi administratiivkorras sissenõudmine ei tee raskusi. Pealegi annab adm. k. s. § 1 õiguse seal ülesloetud süütegude eest kõiki isikuid otsekohe kohtulikule vastutusele võtta, administratiivkorras karistamata.

H. K.

Isikutunnistustest.

E. Mets, politseikooli direktor.

„E. Politseilehe“ nr. 20. s. a. kirjutab N. N. puudustest meie isikutunnistustes. „E. Politseilehe“ toimetuse on omalt poolt lisanud märkuse, et artiklis toodud väited võiksid aset leida, kui meil oleks isikutunnistuse kaasaskandmine sunduslik, mis mõistagi täiesti õige. Mõned soovitusel on siiski tähelepanuväärt.

Artikli autor läheb välja seisukohast, nagu maksaks meil passisüsteem, mis tähendab seda, et pass on usaldusväärne isikutõendav dokument, ühes sellega ka liikumisluba. Puuduks kellelgi pass, ei oleks tal võimalust vahetada elukohta ega elada eemal alalisest asukohast, kus ta seisab hingekirjas. Seepärast on passi võtmine ja tema kaasaskandmine igale kodanikule sunduslik.

Legitimatsoonide süsteemi isaärasuseks on asjaolu, et legitimatsoonikaart ehk isikutunnistus on ainult valitsusvõimudelt maksmapandud isikutõendav dokument, ilma et selle puudumine takistaks kodaniku liikumist ja elamist. Tähendab, isikutunnistuse võtmine ja kaasaskandmine pole sunduslik kodanikule; kodanik võib ükskõik kuidas tõendada oma isikut, kas või visiitkaardiga. Muidugi võib ametiasutus mitte uskuda esitatud tõendust ja nõuda isikutunnistuse esitamist (näiteks postiasutused, pangad raha väljaandmisel jne.). Kui isikutunnistuse võtmine pole sunduslik, siis on loomuline järeldus, et ei või nõuda sarnaste kitsenduste või märkuste asetamist isikutunnistustele, mis kitsendavad või raskendavad kodaniku vaba liikumist või on koguni haavavad kodanikule.

N. N. leiab, et meie isikutunnistustes on andmed isikust puudulised ja soovib teha mõningaid täiendusi. Nimelt soovib N. N. varustada kõik isikutunnistused näopiltidega. Selle sooviavalduse vastu ei saa põhimõttelt vaielda, kuna näopilt võimaldab jõuda selgusele, kas on tegemist selle isikuga, kes esitab isikutunnistuse, kuigi seega ei saa hoiduda kuritarvitusest. Tehniliselt on aga selle nõudmise teostamine tülikas ja kulukas kodanikule. Vaesele läheks raskeks isikutunnistuse muretsemine. Mõnes kohas, nagu maal, on päevapildi muretsemine sagedasti võimatu.

Meil nõutakse päevapildi kleepimist isikutunnistusele Lätisse sõiduks. Kuid siin

asetab isikutunnistus välispassi, mis iseenesest on pass (väljasõiduluba), ja seepärast võib seal nõuda tarviliste formaliteetide täitmist, kusjuures tuleb valitsusvõimudel arvestada ka välisriikide nõuetega. Mäletavasti oli päevapildi paigutamise küsimus isikutunnistustele harutamisel politsei peavalitsuse prefektide koosolekul, kuid sealgi leiti, et selle teostamine on seotud raskustega.

Edasi arvab N. N., et isikutunnistustes tuleks märkida andmed isiku kirjeldusest, kuid ei nimeta missugused. Harilikult leiame sarnaseid isiku näo, silmade ja juuste kirjeldusi välispassilt. Tekib küsimus, kuivõrd täpsed on aga need andmed ja kuivõrd on võimalik nende andmete põhjal teha kindlaks isiku? Missugune kriteerium oleks küllalt täpne, et kirjeldada silma värvi, juuste värvi jne. Me teame väga hästi, et isikutunnistusi annavad välja harilikult kantseleiametnikud (maal veel omaval. ametnikud), kellele on täiesti võõrad ja tundmatud kuritegude jälgimisel ja kuritegijate registreerimisel tarvilised olevad määrused ja abinõud isiku kirjeldamiseks. Seepärast täidetakse vastavad küsimuslahtrid juhuslikult ja teadusetult, millel pole väärtust. Enam-vähem õigemini võiks märkida kehalisi puudusi, nagu jala või käe puudumine või vigastus. Seega tuletame aga inimesele igakord meele tema kehalisi puudusi, millest isik, võib olla, on väga õnnetu. Teiseks on sarnane kirjeldus võimalik viia läbi väliselt nähtavate vigade puhul, tervete inimeste juures mitte.

Mõned on soovitanud võtta tarvitusele enam-vähem kindlama abinõu — näpujälgede märkimise isikutunnistustele, kuid ka see töö peab olema täpne ja ühtlane, muidu kaotab ta väärtuse. Seejuures on asjal halb külg, et isikukirjeldus ja näpujälgede märkimine on abinõud, mida tarvitatakse kuritegijate registreerimisel. Kujutame ette, missugune tundmus on ausal kodanikul, kui teda mõõdetakse, kaalutakse, silmitsetakse ja hinnatakse just kui kuritegijat.

Sama põhimõtet võib kohaldada N. N. järgnevale väitele, kus N. N. peab tarvilikuks märkida isiku politseivalve all olemist. Kellele julgeks valvealune (kes võib ka süütu olla) näidata oma isikutunnistust, kes võtaks ta tööle, kes võtaks ta üürili-

seks? Igaüks näeb seda märkust ja tuleb tahtmatult arvamisega, et tegemist on väga kahtlase isikuga. Seega võtaksime valvealuselt igasuguse teenistusvõimaluse, kõnelemata inimese haavamisest. Ei tohiks unustada, et kodanikud pole politsei, vaid politsei on kodanikkude tarvis!

Lõpuks soovitab N. N. korraldada asja nii, et muudatustest andmetes isikutunnistustel, kui see sünnib väljaspool politseiametkonda, teatataks asutusele, kust isikutunnistus antud välja; näiteks, muudatused perekonnaseisus, kaitseväeteenistuses jne. Sellel ettepanekul on tarvidus praeguses isikutunnistuste väljaandmise korras, sest parandused või täiendused tehakse küll isikutunnistusele, aga isikutunnistuste raamatutes jäävad nad sisse kandmata, nii et õienduste puhul või

isikutunnistuste kaotamise puhul tuleb ette segadusi ja arusaamatusi. Ütleme, et keegi vallaline abiellus ja see registreeriti Tallinnas, siis asus ta elama Võrru, kus sündis laps, siis sõitis Pärnu, kus sündis teine laps jne. Igas kohas, võib olla, tehti märkus isikutunnistusele, kuid väljaandmise kohas on see isik märgitud ikka veel vallalisena, ja kui ta on naisterahvas, siis koguni teise nimega. Sedasama võiks öelda muudatustest kaitseväeteenistuses. Jääks soovida, et juhtiv ülemus võtaks viimase küsimuse kaalumisele ja lahen-daks eelnõuete kohaselt.

Edasi ei märgita minu teada igal pool (eriti vallavalitsustes) isiku elukoha registreerimist isikutunnistustele, nii et kodanik ei saa tõendada, kus on ta elukoht. Ka see küsimus vajaks korraldamist.

Rahvusvahelisest oopiumikonventsioonist ja selle määruste elluviimisest Eestis.

Oskar Angelus.

Oopiumi tarvitamine arstimisvahendina on õige vana: hiinlased hakkasid arvata-vasti umbes 900 aasta eest oopiumi kasutama rohuna. Huvitav on, et oopiumi suitsetamine Hiinas, mis seal on praegu teadupärast väga levinud ja mis andis omal ajal tõuke rahvusvahelise oopiumikonventsiooni väljatöötamisele, algab alles 16. sajangul ja et portugallased levi-tasid seda pahet.

Juba enne rahvusvah. oopiumikonvent-siooni väljatöötamist tehti üksikuid kokkuleppeid ja astuti samme, mille sihiks oli oopiumi tarvitamise piiramine. Nii pandi Hiinas maksma 1906. a. kord, mille järele tuli sulgeda kuue kuu jooksul peale sea-duse jõusseastumise kõik kauplused, vab-rikud, laboratooriumid jne., kus valmis-tati, ümber töötati ja müüdi oopiumi. Hiinlased, kes üle 60 a. vanad, pidid oopiumi tarvitamist 20% võrra piirama, kõik vabrikud ja mooniistandused tulid likvideerida kümne aasta jooksul, arva-tud välja need, kus valmistati oopiumi arstliseks otstarbeks jne. Kõigest sellest aga ei saanud asja seetõttu, et mõned Euroopa riigid, eestkätt Inglismaa, olid huvitatud oopiumi müügist, vedas ju Inglis-maa ainult ühe aasta jooksul Indiast Hiina 3.299.766 kg. oopiumi (1907. a.). Kuid juba 1911. a. sõlmiti Hiina ja Inglismaa vahel kokkulepe, mille põhjal viimane oli nõus vähendama oopiumi sissevedu Hiina. Kü-

simuse võtsid täies ulatuses üles Ameerika Ühisriigid, kelle algatusel astus kokku eel-konverents Shanghai 1909. a. ja konve-rents Haagis 1911. a. Viimastest konve-rentsist ei tahtnud Saksamaa osa võtta, sest Inglismaa nõudis, et tulevasel kon-verentsil tuleksid harutusele peale oopiumi küsimuse ka morfiumi ja kokaiini küsimu-sed ühesugusel alusel. Viimaks loobus Saksamaa vastupanekust ning konverents võis asuda tööle.

Haagi konverentsi töö tulemuseks oli rahvusvaheline oopiumikonventsioon 23. jaan. 1912. a.; aasta hiljem ja 1914. a. kor-raldati Haagis veel kaks konverentsi, kuid tegelikke tagajärgi kõik need kongressid ei annud, s. o. konventsiooni ei ratifitseeritud Haagis esitatud ja mitteesitatud riikide poolt. Selleks andis alust konvent-siooni lõppartikkel, milles nähtud ette, et konventsioon, mis sõlmiti 12 riigi vahel, astub jõusse, kui konventsioonile on kir-jutanud alla Haagis mitteesitatud riigid. Hollandi valitsusel ei läinud korda kõigile jõupingutustele vaatamata saavutada konventsioonile ratifikatsiooni üksikute riikide poolt, sest — ja see oli peapõhjus kõikide katsete ebaõnnestumisele — mõ-nede riikide (Inglismaa, Saksamaa) ma-janduslikud huvid kannatasid tunduvalt konventsiooni vastuvõtmise tagajärjel.

Terve asi võttis uue pöörde, kui rah-vasteliit hakkas tegemist tegema selle

küsimusega. Versailles rahulepingu art. 23 järgi kuulub rahvasteliidu ülesannesse Haagi konventsioonide kontroleerimine, mis käivad uimastavate mürkidega kauplemise kohta. Sama rahulepingu art. 295 põhjal astub jõusse rahvusvaheline oopiumikonventsioon kõikide nende riikide suhtes, kelle esitajad on kirjutanud konventsioonile alla. Rahvasteliit asutas temale tehtud ülesannete läbiviimiseks erilise oopiumikomisjoni, mille tegevuse eesmärk seisib ühelt poolt kõikide rahvasteliidu liikmete nõusoleku saamises konventsiooni ratifitseerida ja teiselt poolt tegelikult läbi viia järelekontrolli oopiumikonventsiooni määruste täitmise üle.

Meil võeti vastu „seadus rahvusvahelise oopiumikonventsiooni kinnitamise kohta“ („R. T.“ nr. 109/110 — 1922. a.) riigikogu poolt 19. mail 1922. a. Võiks tähendada, et rahvasteliidu liikmetest ei kinnitanud selle ajani 1912. a. konventsiooni ja ei kirjutanud alla 1914. a. lõpp-protokollile peale Eesti järgmised riigid: Albaania, Argentiina, Chili, Kolumbia, Kosta-Rica, Soome, Läti, Leedu, Paraguay, Persia, Salvador ja Helveetsia. Välisasjade komisjoni aruandja tähendas konventsiooni esitamisel riigikogule, et „käesolev seadus on kaitséabinõuks inimsoole selle pahe vastu, mida tähendab oopiumi tarvitamine. Oopiumi vastu võitlemine on saanud rahvusvaheliseks, terve inimsoo asjaks ja seetõttu on ka Eestile tarvilik, see on otsekohe tema kohus sellest liikumisest osa võtta.“ Konventsiooni kinnitamise seadus võeti vastu riigikogu poolt vaidlusteta.

Rahvusvahelise oopiumikonventsiooni ratifitseerimisele vaadati rohkem n. öelda moraalselt seisukohalt: Eesti on rahvasteliidu liige, rahvasteliit aga on endale võtnud ülesandeks muuseas ka võidelda oopiumi ja teiste uimastavate mürkide tarvitamise vastu mitteametlikult otstarbeks, järjekindlalt peame ka meie tegema kõik, mis suudame vastavalt meie väikesele jõule ja kitsale olukorrale, et aidata kaasa ülesseatud eesmärki teostada. See oli arvatavasti põhjuseks, mispärast meil ei rutatud konventsiooni kinnitamisega: oldi arvamusel, et konventsioonil puudub praktiline tähtsus Eesti suhtes ja et Eesti kaasabi üleilmlises liikumises oopiumi, morfiumi, kokaiini jne. tarvitamise vastu ei või olla suur. See on muidugi üldiselt õige: meil puuduvad vabrikud,

kus töötatakse ümber tooresaineid uimastavateks mürkideks, transiit Eesti kaudu pole suur ja rahvaarv (s. o. siis ka mürkide tarvitajate arv) on väike. Kuid päris tähtsusetu pole Eesti osa liikumises siiski.

Küsimust tuleks lähemalt vaadelda kahele seisukohalt: rahvusvaheliselt ja sise-riikliselt.

Võtame esmalt Eesti osa võitluses uimastavate mürkide seadusvastase müümise vastu rahvusvahelises ulatuses. Et see päris tähtsusetu pole, näitab prov. R. Vallner'i poolt toodud näide artiklis „Võitlusest keelatud kauplemise vastu uimastavate mürkidega Eestis“ („E. Politseileht“ nr. 17 ja nr. 18 s. a.). Nimelt tähendatakse kirjatüki lõpus, et üks Hamburgi äri on vedanud välja suuremal arvul (mitusada kilogrammi!) uimastavaid mürke Eestisse. Mürgid on meil võetud vastu ekspeditsionäride poolt. Tekib küsimus, kuhu jäid need mürgid, mille sisseveoks puudus tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse (end. tervishoiu peavalitsuse) sellekohane luba. Võib oletada ainult kaht: mürgid veeti tõesti sisse ja müüdi siin ära isikutele, kellel puudub luba sarnaste mürkidega kauplemiseks või müüdi siit edasi kolmandasse riiki või müüdi maha osalt meil, osalt edasitoimetamiseks mõnda võõra riiki; mürke ei veetud üldse sisse. Viimasel juhtumisel kasutas Hamburgi suuräri Eestist saadud tellimist selleks, et saksa võimude kontrolli alt kõrvaldada teatud kvantumi mürke ja neid siis müüdi müüa kas sisemaale või mõnda teise võõra riiki. Kuidas tegelikult talitati kõnealoleval juhtumisel, seda praegu veel ei tea, kuid see lugu näitab, kui tähtis on kõikide riikide kokkulepe ühiseks võitluseks. Mitmel puhul (v. „E. Politseileht“ nr. 4 s. a.) on tehtud kindlaks, et rahvusvahelised kokaiini, morfiumi jne. salamüüjad ja -vedajad just kirjeldatud võttega katsuvad saada keelatud kaupa.

Lisaks sellele tuleb veel teine moment. Maade hulka, kus tarvitatakse kõige rohkem uimastavaid mürke, kuulub peale Ameerika Ühisriikide, Prantsusmaa ja Helveetsia veel Nõukogude Venemaa (v. „E. Politseileht“ nr. 1 ja 2 s. a. Dr. Schlanbusch: „Võitlus keelatud kauplemise vastu uimastavate mürkidega“). Selge on, et siis kui Lääne-Euroopa riikide salakaubavedajad tahavad kokaiini, morfiumi, oopiumi jne. vedada salajaselt Venemaale, see peab vähemalt osaliselt sündima Ees-

ti, Läti jne. kaudu. See aga sunnib meid valvel olema kohustuste täitmiseks, mis meie oleme võtnud enda peale.

Nüüd kerkib küsimus, mis oleme meie teinud rahvusvahelise oopiumikonventsiooni määruste elluviimiseks uimastavate mürkidega keelatud kauplemise takistamise sihis rahvusvahelises ulatuses? Võib öelda, et selles osas oleme vist teinud peaaegu kõik, mis meil võimalik. Riigikogu poolt 26. märts. 1926. a. vastu võetud „tolli-põhitariifide muutmise ja täiendamise seaduse“ („R. T.“ nr. 30 — 1926. a.) II osa näeb ette väljaveoks keelatud kaupade seas ka (§ 7) oopiumi, morfiimi, kokaiini, heroini ja nende soolad ning teisi uimastavaid preparaate, mis tähendatud rahvusvahelises oopiumikonventsioonis. Neid aineid võib vedada välja ainult siis, kui: 1) väljamaa kaup seisab veel tolliasutuste korralduses ja kas otsekohe tagasi veetakse maale, kust ta sisse toodud, või saadetakse transiidina edasi sinna, kuhu ta algsaate-dokumentide järgi oli määratud ja 2) kui eriluba esitatakse, mis vastavate võimude poolt sellel maal, kuhu kaup määratakse, on välja antud tõenduseks, et kauba sisse-toomine on lubatud. (Muuseas on selle seaduse avaldamisega juhtunud väike vi-perus: keelatakse välja vedada heroliini, peab olema heroini, nii et seaduse tähe järele käies meil heroini väljavedu on lubatud!) Sellega oleks siis täidetud oopiumikonventsiooni art. 7 osaliselt ja art. 13. Art. 7 ettenähtud määruste täitmiseks täies ulatuses tuleks keelata ka ümbertöötatud oopiumi (suitsuopiumi) sissevedu. Saksa oopiumiseadus („Gesetz zur Aus-führung des internationalen Opiumabkom-mens vom 23. Januar 1912.“) näeb § 7, näiteks, ette sarnase täieliku suitsuopiumi sisse- ja väljaveo keelu („Reichs-Gesetzblatt nr. 1 — 1921. a.).

Edasi võeti meil riigikogu poolt 17. mail s. a. vastu „Eesti ja Saksa vahelise uimastavate ainete sisse-, välja- ja tagasi-veo kokkuleppe kinnitamise seadus“ („R. T.“ nende ridade kirjutamise ajal veel il-mumata). See seadus reguleerib tähtsal määral uimastavate mürkide kauplemise korda Eesti ja Saksamaa vahel. Arvesse võttes, et kokaiin, heroin, morfiim jne. tuleb meile just Saksamaalt, on sellel kokkuleppel suur praktiline tähtsus. Tema-ga pannakse maksma lubade nõuta-mise süsteem. Saksamaa ei või anda luba uimastavate mürkide väljaveoks

Eestisse, kui puudub meie tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse sisseveoluba. Samuti on keelatud vedada välja uimastavaid mürke meilt Saksamaale saksa tervishoiuameti erilise loata, arvatud välja juhtumised, kui on tegemist niisuguste uimastavate ainetega, mis originaaldokumentide järele on veetud Eestisse Saksamaalt, mis on veel meie tollivõimude käsutuses ja mis saadetakse vahenditult Saksamaale tagasi. Niisugustel erandlikkudel juhtumistel teatatakse tagasiveost viivitamata saksa saatkonnale Tallinnas. Sihtmaa sisseveoloe esitamist ei nõuta juhtumisel, kui uimastavaid aineid saadetakse originaaldokumentide järele transiidina läbi ühe lepingosalise territooriumi teise lepingosalise territooriumile (§ 3). Olgugi, et Saksamaa oopiumiseaduse § 5 ja selle seaduse elluviimise määruse („Ausführungsbestimmungen zum Opiumgesetz“ — Reichs-Gesetzblatt nr. 41 — 1924. a.) art. IV § 2 näeb ette enne väljaveoloe andmist vastava välisriigi sisseveoloe esitamist, oli vaja sekelduste ärahoidmiseks ülaltoodud kokkulepet sõlmida. Prantsusmaa ja Inglismaa ei luba samuti uimastavaid mürke vedada välja erilise sihtmaa võimude loata.

Tähendatud kokkulepe ning mõnes välisriigis tegelikult maksev kord aitavad kõrvaldada meil maksva seaduse puudusi. Tõsi küll „R. T.“ nr. 128 — 1922. a. on avaldatud nende „kihvtiste ja kange-mõjuliste ainete nimekiri, millede sisse-veoks ja müügiks tuleb tervishoiu peavalitsuse luba küsida“, nimekirja on mü-dugi mõista paigutatud ka kokaiin, morfiim, heroin jne., kuid sisseveo piirami-seks eriliste lubade andmise kaudu puu-dub meil praegu seaduslik alus. Arsti-sead. § 677 (s. k. XIII k.) näeb ainult ette mürkide jaotamist nelja liiki ja tervishoiu nõukogu kompetentsi paigutada üht või teist mürki ühte või teise liiki, ümberkanda ühest liigist teise jne., luba nõuta-misest sisseveoks ei ole juttu. Veel enam sama seaduse §§ 679, 680, 684, 685, 687 ja teised näitavad, et sisseveoks ei ole vaja üldse mingisugust luba, arvatud väl-ja äritunnistus (§ 687). Siin on maksev seadus puudulik, tema ei ole kooskõlas kohustustega, mis meie oleme vabataht-likult enda peale võtnud oopiumikonvent-siooni ratifitseerimisega; see on iseene-sest arusaadav, sest vene arstiseadus on hoopis vanem kui oopiumikonventsioon. Olgu asi kuidas ta on, vastavad arstisea-

duse paragrahvid tulevad võtta ümber-
töötamisele, kusjuures põhimõtteks peab
võetama lubade süsteem: uimastavaid
mürke lubatakse sisse vedada ainult,
näit., tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse
erilisel loal. Seejuures võiks muutmise
seaduses näha ette elluviimise määruste
andmise õiguse töö-hoolekandeministriile.
Vastavates määrustes võiks piirata loa
kestvuse aega (maksed, näit., ainult 3
kuud), võiks ette näha, et luba ei ole eda-
siantav, et kauba päralejõudmisel teatab
vastav tolliamet sellest töö-hoolekande-
ministeeriumile jne. jne.

Siis võiks ka veel piirata nende linna-
de arvu, mille kaudu lubatud uimastavaid
mürke vedada sisse (ning teatavatel tin-
gimustel välja, mis tähendatud ülaltoodud
„tollipõhitariifide muutmise ja täienda-
mise seaduses“). Sarnasteks linnadeks
võiks meil olla Tallinna, Narva ja Valga.
Muidugi on niisugusel piiramisel rohkem
teoreetiline tähendus, praktilist tähtsust
on tal arvatavasti vähe, sest Pärnu,
Haapsalu, Paldiski, Loksas jne. kaudu ei
veeta küll uimastavaid mürke. Kuid neid
võib praegu iga tollipunkti kaudu veda-
da ja teiseks kõlab oopiumikonventsiooni
art. 2 järgmiselt: „lepingosalised või-
mud kitsendavad, arvesse võttes nende
kaubandusliste tingimuste vahesid, linna-
de, sadamate ja teiste kohtade arvu, mil-
lede kaudu toore oopiumi välja- ja sisse-
vedu lubatud.“ Võiks juure lisada, et
Saksamaal on lubatud võrdlemisi piira-
tud sadamate ja linnade arvul mürke sis-
se ja välja vedada (eriliselt kõva kord on
pandud maksma oopiumi suhtes).

Lõpuks peaks selle osa kohta veel tä-
hendama, et ka siin on tähtis, samuti nagu
uimastavate mürkide salakauplemise vas-
tu võitlemisel siseriigis, kõikide asjast
huvitatud ametiasutuste täieline tegevuse
koostööstamine, täpne koostöötamine,
eriliselt politsei, tervishoiu- ja hoolekan-
devalitsuse ja tollivõimude vahel, nagu
sellest kõneleb ka prov. R. Vallner ülal-
pool tsiteeritud kirjatükis. Meie ei to-
hiks unustada, et keelatud kauplemine ui-
mastavate mürkidega on rahvusvaheline
nähtus, et peategelasteks on internatio-
naalsed salakaubavedajad, kelle sidemed
ja tegevus ulatuvad üle ilma. Meie või-
me ühe lüli kättesaamisega tulla jälile
suurele organisatsioonile ja seega tähtsal
määral kaasa aidata rahvusvahelise pahe
vastu võitlemisele.

Võitlus keelatud kauplemise vastu ui-
mastavate mürkidega on tähtis ka sise-

riiklikult. Nagu välismaailgi algab meil
kokaiini jne. suuremal arvul tarvitamine
maailmasõja päevil ja peale sõja lõp-
pu. Mürkide tarvitajateks olid eeskätt
vene sõjaväelased, kes siis selle pahe
lahkelt andsid edasi meie inimestele. Kui-
gi meil ei saa kõnelda uimastavate mür-
kide tarvitamise hädaohust sarnasel
määral nagu välismaail, siiski ei tohi meie
pigistada silmi kinni tegeliku elu ees ja
jääda hädaohu suurenemise külmadeks
pealtvaatajateks. Kokaiini ja morfiumi
tarvitamine sünnib meil laiemas ulatuses,
kui seda vast ehk aimatakse. Mürkide
ohvraid ei tule enam otsida ainult Tallinna
Viru tänava õise publiku seast, neid lei-
dub juba igas seltskonnakihis linnades,
vähemalt Tallinnas. Kuid mitte ükski Tal-
linnas, ka teised linnad püüavad pealin-
nale järele jõuda. Isiklikult tean, et pea-
le vabadussõja lõppu Valgas hakati kau-
nis ohtralt kokaiini tarvitama, esimeses
järjekorras küll sõjaväelaste peres, kuid
ka teiste kodanikkude hulgas. Kõige enam
leiab kokainiste ja morfiiniste kahtlemata
venelaste-emigrantide seas, kes selle
poolt kuulsad üle ilma. Huvitav on, et
suurem osa välismaail tabatud uimastava-
te mürkide salakaubitsejatest kuulub
venelaste emigrantide peresse; on isegi avalikuks
tehtud mitmed suuremad rahvusva-
helised salakaubitsejate organisatsioonid
(v. ka „E. Politseileht“ nr. 4 s. a.), mis
effu kutsutud venelaste-emigrantide poolt.

Minul olevate andmete järgi on 1925. a.
meil kindlaks tehtud keelatud uimastava-
te mürkidega kauplemine 29 korral. Väl-
ja arvatud üks juhtumine, mis leidis aset
Põltsamaal, on kauplemine sündinud Tal-
linnas ja siin peaaesjalikult Viru, Vana
Viru, Aia jne. tänavatel, s. o. samas nur-
gas, kus see kauplemine leiab aset ka
praegu. Karistatud on süüdlased aresti-
ga kuni ühe kuuni ja vangistusega 2 kuni
4 kuuni ning rahatrahviga kuni 10.000
margani. Leitud ja äravõetud mürgi
hulk (kokaiini, välja arvatud üks oopiumi
juhtumine) kõigub 1 pulbrist kuni 100
grammini; ühel juhtumisel saadi kätte
1 kg. 25 grammi kokaiini. Kust tänav-
kauplejad mürgi said, pole teada, välja
arvatud üks juhtumine, kus keelatud
kauplemiseks tarvitatud kokaiini saadi
apteegist, ja üks teine juhtumine, kus
mürki toodi salakaubana Venemaalt ta-
batu üteluse järgi. Kaubitsejad olid kõik
vabariigi kodanikud. 1926. a. on pilt sa-
masugune, ainult tabatud isikute arv on
langenud, nende seas leidub ka koda-

kondsusetu isik ja mürgi saamise kohta pole teada ühelgi juhtumisel.

Meil maksvad karistusseadused näevad ette järgmisi karistusi uimastavate mürkidega keelatud kauplemise eest: r. tr. s. § 104¹ — vangistust kahest kuni nelja kuuni või aresti kuni kolme kuuni või rahatrahvi kuni 30.000 margani, korduvatel juhtumistel vangistust neljast kuni kaheksa kuuni ja n. s. § 867 — rahatrahvi kuni 10.000 mk. ühes õiguse äravõtmisega mürgilisi ja kangemõjulisi aineid müüa, ja kui isik, kellel selle paragrahvi esimese lõike põhjal vastav õigus võetud tähendatud aineid müüa, siiski müüb mürgilisi ja kangemõjulisi aineid, karistatakse teda rahatrahviga kuni 30.000 mk. ja vangistusega kahest kuni nelja kuuni. Esimene paragrahv käib õieti meid käesoleval korral kõige enam huvitavate tänavamüüjate jne. kohta, teine apteekide jne. kohta. 1915. a. pandi küll veel maksma erimäärused suitsuopiumi valmistamise, hoidmise ja müümise kohta (val. seaduste ja korralduste kogu 1915. a. nr. 170), kuid neil puudub tegelik tähtsus meie oludes.

Kui nüüd asuda küsimuse kaalumisele, kas tuleks midagi muuta karistusseadustes uimastavate mürkidega keelatud kauplemise osas, siis tuleks küll vastata jaatavalt. Loetletud karistusnormid on vananenud, on pärit aegadest, kus veel ei tuntud kokaiini, morfiumi jne. tarvitamise hädaohtu ja kus polnud veel maksev oopiumikonventsioon. On iseloomustav, et tähendatud 1915. a. seadustes on ette nähtud karistusena suitsuopiumi valmistamise, hoidmise ja kauplemise eest vangistus neljast kuust kuni ühe aasta ja nelja kuuni, s. o. hilisem seadus vaatas juba karmimalt niisuguste eksimistele kui endised seadused. Uue kriminaalseadustiku eelnõu vaatab õige pehmelts kõnesolevate süütegudele: eelnõu § 200 järgi karistatakse süüdlast selles, et ta kihvtist või kangemõjulist ollust müügi jaoks hoidis või müüs ilma sellekohase loata, või olgugi loaga, kuid seaduse või sundusliku määruse vastaselt: arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle 30.000 marga. Peale selle võib kohus süüdlaselt ära võtta õiguse nimetatud ollusi müüa ühest kuni viie aastani. § 202 karistab vangimajaga mitte üle ühe aasta neid, kes süüdi suitsuopiumi või selle suitsetamiseks piipude või muude abinõude valmistamises, omandamises,

hoidmises või edasiandmises. Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta oma ruumides lubas oopiumi suitsetada. Kokaiinist, morfiumist, herooinist jne. pole juttugi. Minu teada võeti hiljem vastavas riigikogu komisjonis paragrahv eelnõusse, mis käsitab tähendatud uimastavate mürkidega keelatud kauplemist. Selge on, et maksvad karistusmäärad on liig pehmed. Kokaiini jne. levitajate vastu pole meil vaja näidata mingisugust sentimentaalsust. Saksamaal karistati oopiumiseaduste vastu eksijaid kuni 1924. a. vangistusega kuni kuue kuuni ja rahatrahviga või ainult vangistusega või ainult rahatrahviga; 1924. a. muudeti oopiumiseadus osaliselt ning karistuse ülemmäärana pandi maksma vangistus kuni 3 aastani. Seejuures produtseerib Saksamaa ise kokaiini, heroini jne., nii et seal ollakse majanduslikult huvitatud mürkide müümisest. Pealevangistuse kestvuse pikendamist tuleks meil ka kõneallevate süütegude katse panna karistuse alla ning karistada ka neid isikuid, kes morfiumi, kokaiini jne. pähe müüvad teisi aineid. Iseküsimus on, kas karistada ka isikuid, kes keelatud mürke omandanud keelatud teel. Isiklikult arvan, et seda tuleks teha, seda enam, et ka uue kriminaalseadustiku eelnõu asub samal seisukohal, karistades neid, kes süüdi suitsuopiumi omandamises.

Mõistagi, ei saa meie karmimate seaduste maksmapanemisega veel elu ja inimesi muuta, kuid teatud tagajärgi võime siiski loota kätte teatud. Nii teatab näit. Berliini kriminaalpolitseinõunik Vorwerk („Kokain und Kriminalität“), et kokaiinimüüjate arv Berliini tänavatel ja lokaalides märksa kahanes peale eelpooltähendatud karistusnormide suurendamist oopiumiseaduse muutmisega. Kokaiini hind tõusis, mis salamüügil, ja tarvitajate arv vähenes; samuti vähenes õige tunduvalt lokaalide arv, kus müüdi omaniku nõusolekul salajaselt kokaiini.

Politseile on uimastavate mürkide küsimus seepärast eriliselt tähtis, et nende tarvitamine ja kuritegevus seisavad lähedas ühenduses üksteisega, kokaiini jne. tarvitamise suurenemisega kasvab ka kuritegevus; seepärast on politsei huvitatud maksvate seaduste muutmisest, et saada tugevamat abinõu uimastavate mürkidega keelatud kauplemise ja tarvitamise vastu võitlemiseks.

Politsei kaitsesoomus.

Politseiametnikud peavad ennast kaitsma võimalikkude vigastamiste vastu teenistuskohuste täitmisel: see pole ainult nende õigus, vaid see on nende kohus, kuidugi mõista niivõrd, kuivõrd see on teataval juhtumisel läbiviidav. Meie kõik teame, et politseiametniku elukutse on raskemaid ja hädaohtlikumaid; seda võib tõendada kriminaalametnikkude ja poliitilise politsei ametnikkude suhtes, see maksub, nagu näitab igapäevane elu, samal määral ka välispolitsei ametnikkude kohta. Võitluses seltskonna julgeoleku eest on langenud paljud politseiametnikud; kodaniku elu ja varanduse kaitsmisel on reast välja löödud nii hästi välis-, kui ka otsiva politsei ametnikke.

Raske on öelda, missugusesse liiki kuuluvate politseiametnikkude tegevus on kõige enam seotud hädaohuga. Ainult üks on kindel, et otsiva politsei ametnikud võivad enam-vähem eeldada, millal neil tuleb tegutseda eriliselt hädaohtlikkudes tingimustes: poliitiline politsei, näit., põrandaaluse organisatsiooni tabamisel või mõne juhtiva jõu kinnivõtmisel, salatrükkide avalikustegemisel jne., kriminaalpolitsei mõne kardetava kuritegija (näit., mõrtsuka) areteerimisel.

Ühest niisugusest juhtumisest, kus kriminaalpolitsei asus hädaohtliku mõrtsuka vahiallavõtmisele, jutustab Lothar Philipp „Internationale Öffentliche Sicherheit“is“. Sündmus leidis aset 1925. a. Grunewaldis Berliini läheduses. Tuntud filmitegelase vene soost teenija meelitas peremehe äraolekul oma tuppä ühe noore neiu; mõne tunni pärast lasi teenija neiu maha teadmatuil põhjusil. Mees oli ise väga hirmunud ja jättis tütarlapse laiba oma voodi; lõpuks oli ta siiski sunnitud rääkima juhtumisest teisele teenijale. Viimane andis politseile teada, et toime on pandud mõrtsukatöö. Politsei kohale jõudes selgus, et teenija — mõrtsukas oli läinud oma tuppä, kus lamas ka tapetud, muruseas väga ilusa naisterahva laip, luskustanud ukse ja ennast varustanud laske-riista ja laskemoonaga. Mees ei lasknud kedagi tuppä, vaid lasi püstolist ametnikkude pihta viimaste lähenemisel. Ametnikkudel ei jäänud muud üle, kui jättes valveposti kohale, rutata tagasi politseikomissariaati, võtta kaitsesoomuse ja varustatud sellega, tõtata uuesti sündmuskohale. Olles kaitstud soomusega, avasid

ametnikud vägivalllaga ukse, kusjuures venelane lasi nende peale vahetpidamata. Kuulid ei sünnitanud aga ametnikkudele mingisugust kahju tänu heale soomusele. Kui ametnikud tungisid peale ukse lahtimurdmist tuppä, lasi venelane enesele kuuli pähe, nii et tapmislugu ise jäigi selgitamatuks.

Kaitsesoomus, mis võeti tol korral abiks, ei ole üldse veel väga kaua tarvilusel, kuid seda on siiski vähemalt Saksa maal ja Ühisriikides kasutatud juba võrdlemisi tihti. Kaitsesoomus konstrueeriti 1921. aastal saksa inseneri Oskar Schumann'i poolt (samal aastal võeti see tarvitusele niihästi saksa politseis kui ka kaitseväes). 23. juunil 1922. a. tehti kaitsesoomusega suuremaid katseid, kusjuures kasutati vahepeal parandatud leidust. Katsest võtsid osa: Berliini politseipresiidiumi esitajatena komissarid Werneburg ja Flieger, välispolitsei esitaja, politseipresiidiumi IV osakonna esitajad jne. Soomuse pihta lasti järgmiste süsteemide püstolitega: Dreyse (kal. 7,65 mm.), Mauser (kal. 9 mm.), Mauser (kaitseväge mud. 08), Parabellum (kal. 9 mm.). Laskmist toimetati 10 kuni 40 meetri kauguselt, kusjuures lasti niihästi metalltükkide pihta, millest koosneb soomus, kui ka tükke ühendavate lülide pihta. Katsed õnnestusid täielikult; kuulid langesid maha, ilma et soomus oleks tunduvalt kannatanud.

Praegusel ajal on olemas kaks kaitsesoomuse konstruktsiooni (mud. A. ja mud. B.). Konstruktsioon B. kaalub kõigest viis kuni seitse ja pool naela; tema on määratud kandmisele pikema aja jooksul, näit., patrullimisel. Soomus ei takista käimist põrmugi, pealegi on tema, nagu tähendatud, võrdlemisi kerge. Soomuse üle on tõmmatud riie, nii et seda soomust võib kanda väga hästi pealmisriiete all, see tähendab, väljaspoolt ei ole näha, et ametnik kannab soomust. Konstruktsioon A. on raskem, ta kaalub umbes 13 $\frac{1}{3}$ naela ja on määratud erilistele juhtumistele; Grunewaldi sündmuse likvideerimisel, millest oli jutt eelpool, tarvitasid ametnikud mud. A. kaitsesoomust.

Soomust kantakse viimasel ajal seitsmes osas: pea-, kaela-, kõhu-, selja-, jalasoomusena, peale selle veel suur soomuskilp. Viimane on niiviisi konstrueeritud, et kilbi ülemist osa võib asetada pea

peale, sellega on siis pea kaitstud kuulide vastu ülevalt. Kilbis on laskeauk, kuhu asetatakse laskeriista ots. Soomus ise koosneb üksikutest plaatidest. Iga plaat on pandud kokku mehaanilisel teel kahest osast, millest ülemine enesest moodustab õhukese soomusterase (1,5 mm.), alumine on tehtud väga kõvast kergest metallist (2 mm.). Sellel jaotusel kahte ossa on see hea külg, et kuuli tõukejõud mõjub suurele pinnale tänu alumisele plaadile, teiste sõnadega, kuul ei pörka paandumata materjalj vastu, vaid soomuse vastu, mis

kergesti vedrutab, mistõttu siis ka kuul ei löö soomusest läbi. Teiselt poolt on soomus nii valmistatud, et ka rekashetid pole laskmisel võimalikud.

See ins. Schaumann'i kaitsesoomus äratas üldist tähelepanu saksa politseinäitustel (Zoppotis, Karlsruhe jne.) ja mitmed välismaa politseiasutused tellisid soomust oma ametnikkudele. Muuseas demonstreeriti soomust juba 1922. a. ka eesti ametnikkudele Berliinis ning soomus jättis igapidi hea mulje.

Katsetest kuritegijate kallal.

Arstiteaduslikud katsed ei ole uuema aja saavutus, need katsed on küll sama vanad kui arstiteadus ise. Egiptuse teadlased, näiteks, võtsid ette katseid arstiteaduse probleemide selgitamiseks juba mitme tuhande aasta eest. Kõige enam eksperimenteeriti viist küll mürkide mõju kindlakstegemise ja vastumürkide leidmise alal; erilisel tundsusid suurt huvi niisuguste katsete vastu idamaade ainuvalitsejad, sest vastaste ja üldse soovimatute isikute kõrvaldamine mürgitamise teel oli moes ning ainuvalitsejad elasid alalises mürgitamise hädas, mispärast siis ka nemad kasutasid esimestena kõiki teidusi arstiteaduse alal. Meie teame, et Mithridates, Attalus, Philometor ja teised tundsid palju vastumürke, neil olid isegi juba teada rohud nõelusside mürgi mõju paraliseerimiseks. Juba tol ajal kasutati katseobjektidena loomi ja ka inimesi, s. o. orje ning kuritegijaid.

Suurimaid vana aja valitsejaid — Kleopatra — suri ise erilise mürgi tarvitamise tagajärjel. Huvitav on, et ta mürgitati ainega, mille mõju proovimise kallal ta oli näinud palju vaeva, mille abil ta ise oli saatnud teise ilma hulga vaenlasi ja takistavaid isikuid. Ka tema kasutas katsete tegemisel orje, vange ja kuritegijaid. Kleopatra valitsemise ajal mindi isegi nii kaugele, et võeti ette lõikusi elavate inimeste kallal (mõistagi igasuguse narkoosita) selleks, et selgitada üht või teist arstiteaduslikku küsimust. Katsealustena kasutati jällegi kuritegijaid. Asi läks isegi nii kaugele, et rahvas hakkas arste põlgama sarnase tegevuse tagajärjel, nimetades neid carnifex'ideks, s. o. lihunikkudeks; sama nimetust kandsid rahvasuus muuseas ka timukad.

Ka keskajal ei talitatud palju teisiti. Võib isegi öelda, et kadus viimane kartus kuritegijaid kasutada nii nagu süda soovis: neid lõigati, nende kallal tehti katseid uute arstimisvahenditega ja nende surnukehasid tarvitati samuti eksperimentideks. Ka selle aja valitsejad elasid igaveses mürgitamise hirmus, mistõttu ka neil tuli tegemist teha eestkäit mürkide ja vastumürkide mõju proovimisega. Et aga neil enam polnud kasutada orje, siis tehti kõik katsed kuritegijate kallal. Peab ütleva, et kuritegijad ise olid sellega päri, nii palju kui meil teada on. Sest asi seisab selles, et neil oli valik kindla surma ja ellujäämise vahel juhtumisel, kui mingisugune katse õnnestus nende kasuks, mis küll juhtus kaunis harva.

Nii, näiteks, jutustatakse meile, et Karl IX oli erilisel agar mürkide mõju uurimisel. Kord tähendati temale, et parimaid vastumürke olevat n. nim. bezoar. Karl IX käskis oma juure tuua kuritegija, kes oli mõistetud surma poomise teel mingisuguse varguse toimepanemise eest. Vargale anti tema enese nõusolekul bezoari ja sublimaati. Kuritegija kannatas hirmsasti tekinud valude all ja neidis ennast maapõhja nõusoleku andmise eest. Karl IX aga otsustas, et vastumürk ei kõlba. Teada on ka, et Austria kuningas Ferdinand armastas teha arstiteaduslikke katseid kuritegijatega. Tema käsul anti kord ühele surmamõistetud kuritegijale arseeni ja mingit vastumürki korraga. Selle katse tagajärjed pole meil teada.

„Vaeste patuste“ piinaga sellesarnaste eksperimentide toimepanemise puhul ei arvestatud üldse. 1505. aastal ilmus Pavia linnakohtu korraldus, mille alusel anatoomia alal tegutsevad arstid, kellele üld-

se anti surmaga nuheldud kuritegijate laibad peale otsuse täidesaatmise, võisid enne surmaotsuse täideviimise avaldada soovi, kuidas nimelt tuleks kuritegijalt võtta elu, et see tooks kasu teaduslikule uurimisele. Karl IV valitsemise ajal Austrias tapeti Praaga vangimajas keegi kuritegija seetõttu, et arstidel oli parajasti vaja inimeselaipa katsete tegemiseks. 1559. a. kinkis keiser Ferdinand oma õuekeemikule ja ihuarstile Thurneysserile oma heatahtlikkuse ja lugupidamise avalduseks ühe naiskuritegija laiba; kuritegija surmati eriti selleks otstarbeks. Siin võiks veel mainida, et tol ajal naiste surnukehasid arstidele välja ei antud, seda vähemalt loeti moraali vastaseks. Hollandis, näiteks, anti luba naiste surnukehade lõikamiseks alles 1720. aastal.

Londonis kasutati 1731. a. surmamõistetud kuritegijat viimase nõusolekul kirurgiliseks katseks. Mehel lõigati välja kuulmenahk, et näha, kas inimene jääb kurdiks selle tagajärjel. Seeläbi pääses kuritegija poomissurmast.

Prantsuse kuulus kuningas Louis XIV põdes pärasoolika haigust, mis temale tegi palju valu ja tema tuju rikkus. Tema ihuarstid seletasid temale, et haigust võib kõrvaldada operatsiooni teel, kuid kuningas ei tahtnud lõikusest kuulda, olgugi, et sellele lõikusele konstrueeriti eriline nuga, n. nim. bistouri royal. Peab tähendada, et sel ajal veel ei tuntud kloroformi jne., nii et igasugused lõikused olid seotud suurte valudega. Arstid leidsid siiski lõpuks pääsetee, et meelitada Louis XIV operatsioonile. Otsiti kõik prantsuse vangimajad läbi, et leida kuritegijaid, kellel samasugune haigus nagu kuningalgi. Ja tõesti leiti kalksteist isikut, kes kõik olid mõistetud surma ja põdesid „kuninga haigust“. Meestele tehti ettepanek: surm või operatsioon; kõik olid nõus lõikusega. Nii toodi neid siis Pariisi ja opereeriti üksteise järgi. Kõikide juures õnnestus lõikus, mille tagajärjel kuningas loobus vastupanekust operatsioonile. Ka see lõikus läks arstidel hästi korda.

Mööda minnes olgu tähendatud, et kuritegijaid on kasutatud ka teiste katsete te-

gemiseks, mis pole arstiteadusega ühenduses. Nii, näiteks, tehti 1777. a. ühe kuritegijaga katse lennuasjanduse alal. Valmistati eriline linnusulgedega kaetud mantel, see pandi ühele kuritegijale — Dominik Dufort oli julge mehe nimi — selga ning mees pidi ühe kõrge hoone katusele Port Louis linnas Prantsusmaal hüppama alla. Katse õnnestus, s. o. Dufort kukkus nii õnnelikult alla, et tema mingisuguseid vigastusi ei saanud. Mehele kingiti elu ja annetati peale kauba veelgi raha ja väärtasju. On vist üleliigne juure lisada, et sarnasel katsel polnud vähematki praktilist väärtust.

Kuid katseid ei tehtud kuritegijate kallal ainult vanal ajal, meie näeme, et ka 19. ja isegi 20. sajangul korraldatakse sarnaseid eksperimente aeg-ajalt, olgugi teises olukorras. Nii, näiteks, tehti Ühisriikides katseid kuritegijatega nende suguvõime- tuks tegemise alal. Sing-Singi vangimajas New-Yorgis tehti eksperimente näärmete ülekandmisega kuritegijalt, kes mõistetud surma, teistele kuritegijatele, eriliselt aga juba surmatud kuritegijalt nendele kuritegijatele, kelle suhtes surmaotsus veel täide viimata. Seega on kuritegija jällegi muutunud katseobjektiks nagu vanal ajal ja keskajal! Ka inglise võimud olevat teinud katseid kuritegijatega. Nimelt kasutati selleks Tseiloni saarel surmamõistetud kuritegijaid, katseid tehti n. nim. karboontetrakloriidiga, mida kavatseti tarvitada parasiitide hävitamiseks ja mille kohta tekkis kartus, et see võib mõjuda inimese maksale, kardeti isegi, et tähendatud vahend võib enesega kaasa tuua surma.

Lõpuks olgu tähendatud, et Rumeenia teadlane Minovici teatab, et Bostonis Ühisriikides leidis aset järgmine juhtumine umbes 20 aasta eest. Kellegi kuritegija kallal, kes oli mõistetud surma poomise läbi, viidi täide kohtuotsus. Kuid poodu arstlisel järelevaatusel selgus, et kuritegija veel on elus (puls 80). Sellegi peale vaatamata, või, võib olla, just selle tõttu, pandi mehe kallal toime lõikus, s. o. toimetati korrapärast vivisektsiooni, mida ka loomade suhtes tehakse ainult hädavajaduse korral.

Dr. Sp.

Timuka töö ja elu minevikus.

Ernst Engelbrecht, Berliinis.

Vanal ajal kuulus surmanuhtluse täidesaatmine kohtunikkude, kõrgemast seisusest isikute või lugupeetud kodanikkude ülesannetesse, kuna keskajal anti selle täideviimine sellekohaste ametnikkude-timukate hooleks. Ei olnud timuka ametist põlatumat. Timukas pidi tõstma oma mõõga kuritegijate vastu, kes olid muutunud oma tegevuselt autuks ja kaotanud õigused. Iga aus mees põlgas sarnast jõledat ametit, ja kes andus surma- või mõne muu nuhtluse täidesaatmisele, nagu kuritegijate mõningate kehaosade maharaiumisele, peksmisele ja piinamisele, kaotas seega oma au. Rahvas on annud timukatele mitmesuguseid nimesid, mis väljendavad ühelt poolt hirmu, teiselt poolt aga põlgust vastikule ametile. Rahvasuus nimetati neid järgmiselt: meister Hanss, meister Kärmas (sest ta oskas osavalt oma kunsti täita), meister Tont, meister Hirmutis, meister Piinaja, meister Lühendaja ja kõige rohkem oli tarvitusel „timukas“.

Keskajal ei oldud väga kitsi inimeluga ja surmaotsusi mõisteti kergel käel, seepärast oli timukal alati palju tegemist ja see amet toitis igalpool meest. Böömi maal astusid peaaegselt karjused timukaametisse, Venemaal ja mujal maades suuremalt jaolt lihunikud. Saksamaal oli timukaamet sageli pärandatav. See amet oli niivõrra põlatud, et timuka pojalt oli võimatu valida mõnd kodanlikku elukutset. Tal ei jäänud muud, kui võtta üle isalt kohutav amet ja käia ta jälis. Alles kaheksateistkümnnes sajand tõi selles asjas muutuse. Kaebekirjas Frankfurdi arstikonna peale, kes ei sallinud oma ridades timukapoega, oli loetud üles isegi 24 timukapoega, kes olid arstiks saanud, ilma et oleks tehtud neile iseäraseid takistusi. Samal ajal pidid ka käsitöölised loobuma keelust võtta timukapoegi oma ametkonda.

Pidades autuks timuka ja ta perekonna, hoidus iga kodanik nendega kokku puutumast. Ükski kodanik ei võinud abieluda timuka tütreaga, ja tehes selle, sattus ta ka ise autute nimekirja, kaotades oma au kui kodanik, kui inimene. Igaüks, kes puutus üldse kokku timukaga, oli märgitud jäädava häbiplenkiga, tihtigi eluksajaks. Nõnda kuulutati keegi tislér 1590. a. Oppenheimis, Rheini ääres, autuks, sest

ta oli haaranud timukamõõga pihku. Aastal 1546 lõpetas keegi käsitöölise oma elu enesetapmisega, sest ta oli purjutanud joobnud peaga ühes timukaga.

Timukas ei võinud saada kunagi seltskonna liikmeks, ja isegi kirik keeldus võtmast teda armulauale. Teisest seisukohast pandi timuka peale kõik need kohused, missuguseid ükski teine kodanik ei olnud nõus täitma vabatahtlikult. Et teda väliselt kõigile tuntavaks teha, kirjutati talle ette kanda teatud riideid ja kõige pealt teatud värvi, enamasti oli valitud selleks purpurpunane.

Sarnane kodanikkude vahekorid timuka perekonna suhtes äratas timukas arusaadavalt veel rohkem viha kodanikkude vastu ja õhutas ta ikka suuremale toorusele oma ametkohuste täitmisel. Nii oli timukas põlatud ja vihatud kõigi poolt, ühiskonna vaenlane, ja ta piinas meeeldi tema võimkonda usaldatud surmamõistetuid. Ka üldine komme, üht surmamõistetuid vabaks lasta, kui ta kohustub andma timukaametile, ei võinud pehmen-dada vaateid timukaseisusele.

Timukas pidi elama kusagil eemal kodanikkude elukohast. Kõik, mis oli ta omanduseks, mis oli talle kallid, oli „määratud“, keegi ei sõandanud teha temaga tegemist. Harilikult oli seotud see käsitöö veel seega, et timukas pidi hukkama hobuseid ja haigeid loomi ja matma neid.

Timukaamet näib aga üldiselt kaunis tulutoovana. Kõige pealt tasuti talle su-larahas, siis omandas ta veel hukatute ja enesetapjate riided ja muud väärtasjad; ja vääriliste eesõiguste tõttu ta võis saada peagi rikkaks. Timukas kuulus ametnikkude koosseisu, ja ta oli kohustatud andma isegi ametvande.

Vastavalt ebaisu ajajärgule pidas timukas veel tulutoovat kõrvalteenistust, müües igasuguseid ohutisi ja imetegevaid asjakesi, mis omandatud hukatute surnukehadelt või jälle tapariistadelt. Seal leidus, näiteks, ülespoonute silmuseid, juukseid, sõrmeliikmeid ja hukatute rasva, mis osteti meeeldi.

Mis puutub tema tegevusse, siis oli ta linnatülemä valju valve all. Ülesnäidatud hooletuse eest piinamisel või hukkamisel karistati teda valjult; osavusetuid ähvar-

das sageli rahatrahv ja maalt väljasaatmine.

Nagu ülal tähendatud, tunti timukat toore peremehena, inimlike tunneteta, kuid siiski oli ka mõningaid erandeid, kes täitis õiglaselt ja ülearuse toorusega oma ametkohuseid. Näite, kus timukas esines mehiselt süütute surmamõistetute eest, leiame vanast kroonikast:

„Paderborni piiskop krahv Herman

Vied mõistis 16 evangeeliumiusulist kodanikku surma mõningate härrade pealekäämisel. Seal osutus, et timukas oli jumalakartlikum kui vaimulikud härrad, ta pani mõõga maha ja ütles: see tapariist on määratud mõrtsukate ja kuritegijate hukkamiseks, aga mitte ausate kodanikkude jaoks, kes peavad Jumala ja ta sõna armsaks. — Sellele järgnes põlvililangemine ja eestpalve, nõnda siis jäi rahatrahv.“

Ülevaade Tallinna politsei spordiringi tegevusest algaval spordiaastal.

Läinud suvel peetud spordivõistlused Riia-Tallinna politseide vahel, kus Tallinna väljendas oma paremust, andsid tunnistuse, et meie politsei sportlaskonnas peitub rohkem jõudu kui seda ehk senini on osatud kasutada. Nimetatud võistlused olid suureks tõukejõuks politseispordi edaspidisele arenemisele, andes politsei spordiringile süstemaatiliselt treenerivaid mehi, kes osalt alles neil võistlusil end esmakordselt suutsid väljendada ja hiljem, sattudes hoogu, kogu talve tegid oma erialadel intensiivset tööd. Oleme võitnud ka seega, et sport on leidnud meie politseiperes tunnustamise ja sooja poolehoidu. Teadmine, et hoolast püüdmist, intensiivset sportlikku kasvatamist kroonib alati edu, peaks ka meil uuel tegevusaastal lööma läbi, selle teadmise kasvatame ühtlasi enese rahvuslikku iseteadvust, usku enesesse.

Tähtis on töötada välja kava, hinnata õieti olusid, mille piires meie tegevus käesoleval hooajal arenevas. Läinud aasta eeskujul algas 7. jaanuaril priitima saalis tuntud kergesportlase A. Klumbergi juhatusel spordikursus politseinikele. Harjutusi peeti 3 korda nädalas: igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel, kusjuures osavõtjad jaotati algajateks ja edasijõudnuteks. Kursus lõppes aprillikuu keskpaigas. Selle aja kestel võeti läbi vabaharjutusi ja võimlemisi Nils Bukhi meetodil, sissejuhatus poksitehnikas, harjutati tõstmist, pöördes tähelepanu stiili korraldusele omandamisele. Harjutati ka kõievedu nii palju kui seda lubasid kitsad olud saalis.

Varane lumekadu hellitas sportlaskonnas lootusi, peagi vabas õhus alustada spetsiaalaladel treeningut. Et kehasse vastupidavust koguda ja lihas- ning er-

gukava igakülgseks sitkeks harjutada, hakkas korraldama instruktor Klumberg märtsikuus kaks korda nädalas käike. Igal kolma- ja pühapäeval mindi „Kalevi“ seltimajast Ülemiste järve äärsid liivamägesid mööda kuni Liiva jaamani, kust tagasi pöörati. Käikudel oli pea alati kolmekümne osavõtja ümber.

Esimene katse kevadisest treeningust peeti 30. aprillil, see oli Nõmme-Tallinna vaheline murdmaajooks. Lumesajust ja kõledast tuulest hoolimata ilmus Rahumäe nõlvakule starti 34 osavõtjat, kes kõik jooksid nimetatud võistlusmaa, ligi 6 klm., läbi. Murdmaa võitis läinud aastane meister 4. jsk. kordnik Ertis ajaga 21:8,8, kellele 1. jsk. konstaabel Tiisfeldt tee peal konkurentsi püüdis tekitada, kuid heinamaa kraavidel jättis Ertis oma vastase 50 meetriga maha, milline vahe jäi püsima ka lõpuni. Teine — Tiisfeldt 21:20,4, kolmas — 1. jsk. kordnik Läll 22:43,6, 4. — 6. jsk. kordnik Horn 23:13,2, 5. — Leppik (politseikool) 23:28,0. Saavutuste küljest võib jääda rahule korraldatud murdmaajooksuga, ajad on võrreldes möödunud aastaga ligi 2 minutit paremad, kuid peasi: on tulnud juure uusi jõude jooksjate perre, kus nende järgi tundus just puudust.

Kuna läinud aasta kogemustest oli teada, et hellamaks kohaks on meeskonna teatejooksud, korraldas Tallinna politsei spordiring pühapäeval, 8. mail jooksjate võimete tasapinna selgitamiseks ümber linna teatejooksu 10×500 mtr. Osavõtjatena ilmus starti 4 meeskonda: Tallinna-Harju prefektuur kahe meeskonnaga A ja B, politseikooli alam ja kõrgem klass. Jooksu start ja finish „Kalevi“ väljal. Jooksu võitis ülekaalukalt prefektuuri A meeskond, koosseisus: Villo, Vaalberg, Erits, Pupart, Läll, Tearu, Horn, Plaksting, Ottenson,

Tiisfeldt, uue rekordajaga 12:44,3. Teisena tuli politseikooli kõrgem klass ajaga 13:11,9, kolmandaks politseikooli alam klass 13:30, neljandaks prefektuuri B meeskond 14:34,2. Võitja meeskonna aeg väärrib tähelepanu, kui arvestada asjaolu, et 24. aprillil kaitseliidu teatejooksus Lõuna malevkomna meeskond, kuhu koondunud meie nimekama spordiseltsi „Spordi“ jooksjad, samal maal aega 12:44 näitas, seega 0,3 sek. parem.

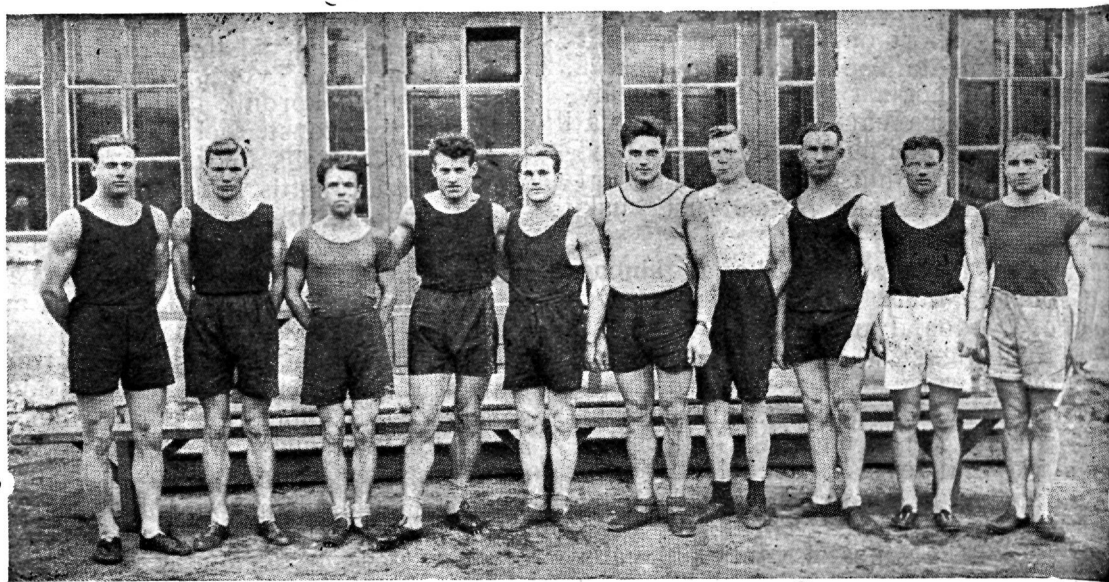
9. mail s. a. jagas Tallinna politsei spordiringi juhatus omal koosolekul juhatusliikmete vahel ametid järgmiselt: esimees prefekt O. Tolmoff, abiesimees abiprefekt Kane, kirjatoimetaja komissar Miller, abikirjatoimetaja komissar Lepp, laekahoidja komissar Eller, laekahoidja abi komissar Plink.

Et Tallinna politsei spordiring on võetud vastu Eesti kerge-raske-veesportliidu (Ekkraveliit) täieõigusliku liikmena, siis on tal õigus võtta osa kõigist liidu poolt korraldatud ja rahvusvahelistest võistlustest, kaitses Tallinna politsei spordiringi värve; võitlusosavõtu vorm ja rinnamärk on praegu spordiringi juhatuse väljatöötamisel.

Käesolevaks suvihooajaks on ringi poolt treeningväljaks üüritud „Kalevi“ spordiväli kasutamiseks igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel kella 5—7 õhtul. Harjutusi juhatab A. Klumberg. Ühtlasi on võimaldatud tegevatel politseisportlastel, kes koondatud erigruppi, võtta osa staadionil peetavatest olümpia meeskonna kergejõustiku harjutustundidest igal teisipäeval ja reedel kella 5—8 õhtul. Edasi on asutud hädatarvilikumate spordiabinõude soetamisele ja varustuse muretsemise korraldamisele väljaandmiseks harjutusest osavõtjaile. Suvihooajal on kavatsusel võistlusi pidada sõjaväega ja kaitseliiduga, samuti ka jalgpallimeeskonnale puhuda hing sisse. Eestkätt oleks küll näha jõuproovimist sõjaväe ja kaitseliiduga ümber linna teatejooksus.

Nii näeme, et olud politseispordi jõudsa arenemiseks on paranenud lühikese ajaga tunduvalt, sarnase tasapinna alahoidmiseks ja töölevirgutamiseks tahaks veel suurejoonelisemaid kavasid näha.

J. T.

Politsei teatejooksu võitjad. Seisavad vasakult: Villo, Vaalberg, Ertis, Pupart, Läll, Teearu, Horn, Plaksting, Ottenson, Tiisfeldt.

Ametlik osa.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga 20. maist s. a. nr. 73

on Petseri jaoskonna Valga rajooni kordoniülem v. allohv. Paul Kulm, valvurid rm. rm. Adolf Teder ja Bruno Kirch ülen-
datud eeskujuliku ja kiiduväärt teenistuse
eest esimene veltveebliks ja kaks viimast
kapraliteks 1. juunist s. a. arvates.

Tallinna jaoskonna Loksa rajooni kordoniülema k. t. noor. allohv. Anton Oidram on ülen-
datud eeskujuliku teenistuse
eest van. allohvitseriks. Sama jaoskonna
Kunda rajooni kordoniülem noor. allohv.
Nikolai Pagi on ülen-
datud vanem-all-
ohvitseriks 1. juunist s. a. arvates.

Narva jaoskonna Narva-Jõesuu rajooni kordoniülem noor. allohv. Robert Saareke on ülen-
datud hoolsa ja eeskujuliku tee-
nistuse eest vanem-allohvitseriks 1. juu-
nist s. a.

Politseidirektori käsukiri 24. maist s. a. nr. 5:

Vabariigi valitsuse otsusega 11. maist
s. a. on kinnitatud politseiametnikkudele
1927. a. väljaantava varustuse hindadeks:

I. Palitu	
a) abiprefektidele ja kõrge- matele politseiametnikku- dele	8.800 mk.
b) ratsareservi politseikomissarile	8.600 „
c) politseikomissaridele ja ratsareservi konstaablitele	8.400 „
d) konstaablitele	8.300 „
e) allkonstaablitele, vanematele kordnikkudele ja kordnikkudele	5.800 „
II. Kuub	
a) abiprefektidele ja kõrge- matele politseiametnikku- dele	6.200 „
b) politseikomissaridele	5.800 „
c) abikomissaridele ja konstaablitele	5.600 „
d) allkonstaablitele, vanematele kordnikkudele ja kordnikkudele	4.100 „
III. Püksid	
a) abiprefektidele ja kõrge- matele politseiametnikku- dele	2.800 „
b) politseikomissaridele, abikomissaridele ja konstaablitele	2.400 „

c) allkonstaablitele, vanematele kordnikkudele ja kordnikkudele 1.600 mk.

IV. Talvemüts

a) konstaablitele ja kõrge-
matele politseiametnikkudele 550 „
b) teistele 400 „

V. Suvimüts

a) konstaablitele ja kõrge-
matele politseiametnikkudele 460 „
b) teistele 400 „

VI. Saapad

a) ratsareservi ametnikkude-
le ja meeskonnale 3.400 „
b) teistele 2.200 „

Tallinna-Harju prefektuuri kordnik August Koppel on paigutatud ümber omal palvel Viru-Järva prefektuuri koosseisu, arvates 16. maist s. a.

Tallinna-Harju prefektuuri konstaabel Georg Nieländer on vabastatud ametist omal palvel, arvates 14. maist s. a.

Politseidirektori käsukiri 27. maist s. a. nr. 6:

Tallinna-Harju prefektuuri allkonstaabel Rudolf Kuusik, kes lõpetanud politseikooli kõrgema klassi eksternina, on määratud sama prefektuuri konstaabliks.

Tallinna-Harju prefektuuri allkonstaabel Thorvald Andersen, kes lõpetanud politseikooli kõrgema klassi eksternina, on määratud sama prefektuuri konstaabliks.

Politsei arestimaja allkonstaabel Johannes Tomson, kes lõpetanud politseikooli kõrgema klassi eksternina, on määratud Tallinna-Harju prefektuuri konstaabliks.

Jõhvi politseijaoskonna kantseleiametnik Ferdinand Rebmann on määratud politsei abikomissari asjaajajaks Türil, arvates 1. juunist s. a.

Lääne-Saare prefektuuri konstaabel Andres Pärtin on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. juunist s. a.

Käsukirjaga 30. maist s. a. nr. 53 siseministeeriumile

on poliitilise politsei assistent Võrus, August Simberg, paigutatud omal palvel ja teenistushuvides ümber poliitilise politsei assistendi kohale Valgas, arvates 15. juunist s. a.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 316. Konstaabel R. Küsimused:

1) Kui kaua on kohustatud riigi- ja omavalitsusmaksu kviitungeid alal hoidma, mis annavad vallavalitsused.

2) Kuidas on Ameerika oksjoni toimetamisel õigem: kas on ükskõik, kui suured summad pakutakse või ei saa järgmine pakkuja eelmisest pakutud summast vähem pakkuda, vaid peab suurema summa pakkuma ja maksma kui eelmine.

Vastused: 1) Üldisel alusel, s. o. 10 aastat.

2) Eelmine pakkumine ei ole mõõduandev, järgmine võib pakkuda oma äranägemise järele.

Nr. 362. M. S. Küsimus. Metsavahil on oma ehitatud hooned. Ehitusmaterjali sai metsavaht riigimetsast tasuta. Osa hooned on ehitatud metsavahi oma materjalist. E. Vabariigi valitsus võttis hooned üle. Seesama metsavaht mõisteti

kohtuotsuste põhjal süütegude eest, ühes asjas 1 aastaks ja teises asjas 1½ aastaks vangiroodu ühes iseäraliste õiguste äravõtmisega. Praegu istub metsavaht vangimajas oma karistusaega. Metsavaht tagandati metsarevidendi päevakäsuga ametist. Maakonna metsaülem ütles metsavahi perekonnale korteri üles, andis tähtaja väljakolimiseks; perekond ei kolinud välja. Metsaülem palub politseilt kaasabi, ametist tagandatud metsavahi perekonna väljatõstmiseks ja korteri uuele metsavahile üleandmiseks.

Kas võib politsei administratiivkorras ametist tagandatud metsavahi perekonnaja kraami riigihoonest välja tõsta? Jaataval korral mis suguste seaduste alusel?

Vastus: Ts. kp. s. § 1., vene sen. üldkogu otsuse 1909. a. nr. 23 ja riigikohtu otsuse nr. 1400 — 1922. a. põhjal võib.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s e d.

Kaotatud.

Pavel Romanov'i Belgia brauning-revolver nr. 57886, kal. 7,65.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Jurak, Jaan, v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 15. 1. 20 a. nr. 4952. (2921)

Orav, Anette, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 5. 12. 19 a. nr. 1887. (2922)

Bohmann, Anna. (2923)

Larsen, Olga, v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 2591. (2924)

Hammermann, Jüri, v. a. Lähtru vallaval. 10. 10. 21 a. nr. 516. (2925)

Kütt, Marie, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 8. 8. 22 a. nr. 186. (2926)

Traks, Nikolai, v. a. Kohila vallaval. nr. 55. (2927)

Taalvelt, Liisu, v. a. Oru vallaval. 9. 8. 20 a. nr. 574. (2928)

Jubal, Liisu, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 1. 7. 24 a. nr. 4357. (2929)

Lassmann, Eliise, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 26. 1. 20 a. nr. 7331. (2930)

Mosljanski, Salomon, v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 1. 3. 23 a. nr. 326. (2931)

Gutman, Jüri. (2932)

Treuman, Oskar, v. a. Türi alevivalits. 23. 12. 19 a. nr. 579. (2933)

Uhke, Eliise, v. a. Jõgisoo vallaval. 16. 4. 1921 a. nr. 376. (2934)

Born, Aleksander, v. a. Vahastu vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 192. (2935)

Valberg (Vulberg), Erika, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 18. 2. 21 a. (2936)

Lomp, Richard, v. a. Võtikvere vallaval. 1920 a. nr. 1244. (2937)

Tiimus, Hilda, v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 4. 4. 23 a. nr. 722. (2938)

Kukel, Johannes, v. a. Kihelkonna vallaval. 8. 3. 20 a. nr. 1054. (2939)

Jürisson, Ludvig, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 13. 12. 22 a. nr. 62. (2940)

- Pääri, Karl. (2941)
 Spiegelberg, August, v. a. Kirbla
 vallaval. 27. 3. 20 a. nr. 1202. (2942)
 Kollo, Joosep, v. a. 1. 4. 21 a. nr. 816.
 (2943)
 Viren, Torsten, v. a. Tall. linna pol. 6.
 jsk. ülemalt 28. 4. 21 a. nr. 9103.
 (2944)
 Trautvach, Aadu, v. a. Tall. linna pol.
 3. jsk. ülemalt 5. 11. 24 a. nr. 4300-a.
 (2945)
 Keskla, Elli Paavli t., v. a. Kõrgesaare
 vallaval. 2. 1. 20 a. nr. 132. (3332)
 Brigader, Elli Mardi t., v. a. Einmani
 vallaval. 3. 1. 20 a. nr. 432. (3333)
 Veedel, August Kristjani p., v. a. Las-
 namäe jsk. politsei abikomissariilt 9. 2.
 1926 a. nr. 36. (3334)
 Pahlberg, Villem Eduardi p., v. a. Har-
 ku vallaval. 8. 2. 24 a. nr. 235.
 (3336)
 Ojap, Anna Jüri t., v. a. Nehatu vallaval.
 1. 3. 20 a. nr. 657. (3337)
 Reinvald, Kristiine Kustase t., v. a.
 Rae vallaval. 27. 2. 20 a. nr. 1509.
 (3338)
 Schmiedemann, Grete Joosepi t., v.
 a. Rae vallaval. 1924 a. nr. 174.
 (3339)
 Promann, Leenu Jüri t., v. a. Rae val-
 laval. 30. 12. 19 a. nr. 347. (3340)
 Kēhva, Aleksander Hansu p., v. a. Vää-
 na vallaval. 1. 3. 20 a. nr. 390.
 (3341)
 Holmström, Marie Juhani t., v. a. Ne-
 hatu vallaval. 30. 1. 20 a. nr. 141.
 (3342)
 Lemmik, Eduard Mihkli p., v. a. Lüm-
 mada vallaval. 27. 4. 24 a. nr. 239.
 (3343)
 Adermann, Karl Madise p., v. a. Saue
 vallaval. 23. 1. 20 a. nr. 329. (3344)
 Veeber, Martin Mardi p., v. a. Nabala
 vallaval. 28. 12. 20 a. nr. 564.
 (3345)
 Aljas, Heinrich Jüri p., v. a. Rae valla-
 val. 6. 9. 21 a. nr. 2199. (3347)
 Takso, Aleksander Hansu p., v. a. Las-
 namäe jsk. pol. ülemalt 31. 3. 24 a.
 nr. 147. (3349)
 Tahvel, Katariina Hansu t., v. a. Harku
 vallaval. 27. 1. 20 a. nr. 255. (3350)
 Krause, Riina Andrese t., v. a. Enge
 vallaval. 3. 2. 20 a. nr. 20. (3728)
 Goldschmidt, Jakob Jaani p., v. a.
 Kaisma vallaval. 28. 4. 22 a. nr. 372.
 (3729)
 Lindal, Konstantin Priidiku p., v. a.
 Pärnu linna pol. ülemalt 22. 1. 27 a.
 nr. 2118. (Kaitse nr. 538037). (3730)
 Linde, Johan Hendriku p., v. a. Pärnu
 linna pol. ülemalt 14. 2. 22 a. nr. 14455.
 (3731)
 Jantson, Ida Jaani t., v. a. Pärnu linna
 pol. ülemalt 4. 1. 22 a. nr. 14314.
 (3732)
 Plaks, Dagmar Karli t., v. a. Tartu lin-
 na pol. 1. jsk. ülemalt 22. 11. 21 a.
 nr. 11230. (3735)
 Mikk, Anna Hansu t., v. a. Pärnu linna
 pol. ülemalt 16. 5. 22 a. nr. 14737.
 (3736)
 Sarapuu, Kristjan, v. a. Pärnu linna
 pol. ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 5137.
 (3738)
 Link, Oskar Jüri p., v. a. Nõmme pol.
 jsk. ülemalt 16. 6. 25 a. nr. 1933/237035.
 (5109)
 Prii, Mihkel Juuli p., v. a. Tall. linna
 pol. sadama jsk. ülemalt 22. 4. 25 a.
 nr. 921/225101. (5110)
 Must, Andres Hindreku p., v. a. Tall.
 linna pol. 1. jsk. ülemalt 1. 3. 20 a.
 nr. 8485. (5111)
 Kull, Herbert-Elmar Johani p., v. a. Pär-
 nu linna pol. jsk. ülemalt 2. 9. 24 a.
 nr. 1011. (5112)
 Botsharov, Mihei, nr. 214. (5446)
 Särg, August, nr. 913. (5448)
 Guschov, Filipp, nr. 74. (5449)
 Beresin, Anastasja, nr. 485. (5450)
 Raud, Hugo, nr. 336. (5451)
 Kaur, Rudolf, nr. 71. (5452)
 Minner, Johannes, nr. 987. (5453)
 Elinkin, Agafon, nr. 1351. (5454)
 Freivald, Eduard, nr. 179. (5455)
 Salum, Gustav, nr. 239. (5456)
 Feklistov, Mefodi, nr. 552-1.
 (5458)
 Soomus, Ida, nr. 55. (5459)
 Karelin, Pavel, nr. 227. (5460)
 Tamm, Emilie Danieli t., v. a. Võru lin-
 na pol. ülemalt 1. 12. 19 a. nr. 2296.
 (5621)
 Treu, Adam Johani p., v. a. Võru linna
 pol. ülemalt 8. 8. 21 a. nr. 4222.
 (5622)
 Söö t, Johan Siimoni p., v. a. Valga maak.
 pol. ülemalt 25. 6. 21 a. nr. 9596.
 (5623)
 Jürgenson, Eduard Jakobi p., v. a.
 Haanja vallaval. 28. 12. 19 a. nr. 282.
 (5624)
 Padosep, Arnold Mihkli p., v. a. Võru
 vallaval. 29. 1. 19 a. nr. 837. (5625)

- Hillep, Peeter Johani p., v. a. Saaluse vallaval. 26. 8. 20 a. nr. 99. (5626)
- Berg, Eduard Jaani p., v. a. Võru vallaval. 30. 1. 20 a. nr. 662. (5627)
- Rosenberg, August Jaani p., v. a. Nursi vallaval. 30. 9. 24 a. nr. 32. (5628)
- Meos, Karl Joosepi p., v. a. Meeri vallaval. 15. 1. 20 a. nr. 448. (5629)
- Vaart, Johan (Johannes), Hindreku p., v. a. Valga linna pol. ülemalt 19. 12. 1919 a. nr. 2692. (5630)
- Potter, Jaan Hendriku p., v. a. Aleksandri vallaval. 22. 12. 24 a. nr. 128. (5631)
- Biidermann, Kristjan Mihkli p., v. a. Valga maak. pol. ülemalt 12. 1. 23 a. nr. 148. (5632)
- Valdt, Aleksander Mardi p., v. a. Pärnu linna pol. jsk. ülemalt 26. 1. 23 a. nr. 1351. (5633)
- Kivi, Albert Kusta p., v. a. Põlgaste vallaval. 9. 1. 20 a. nr. 219. (5634)
- Välja, Timofei Nikita p., v. a. Panikovitshi vallaval. 13. 2. 20 a. nr. 1382. (5635)
- Kesas, Karl Jüri p., v. a. Kodijärve vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 277. (5731)
- Pann, Jaan Jüri p., v. a. Kodijärve vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 291. (5732)
- Kittus, Peeter Hansu p., v. a. Krüüneri vallaval. 15. 9. 22 a. nr. 817. (5733)
- Üts, Kristiine Lauri t., v. a. Päidla vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 125. (5734)
- Kangro, August Jaani p., v. a. Päidla vallaval. 22. 4. 20 a. nr. 356. (5735)
- Amon, Eduard Juhani p., v. a. Meeri vallaval. 23. 2. 20 a. nr. 498. (5736)
- Villem, Johan Jaani p., v. a. Palupera vallaval. 15. 4. 26 a. nr. 17. (5737)
- Toom, Rudolf Mardi p., v. a. Rõngu vallaval. 27. 2. 22 a. nr. 911. (5738)
- Teska, Karl Villemi p., v. a. Rõngu vallaval. 26. 1. 25 a. nr. 26. (5739)
- Kikerpill, Voldemar Johani p., v. a. Meeri vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 263. (5740)
- Ess, Elmar Kusta p., v. a. Otepää alevivalits. 4. 4. 24 a. nr. 248. (5741)
- Saar, Elfriede Jaani t., v. a. Otepää alevivalits. 8. 12. 22 a. nr. 10. (5742)
- Moorits, Otto Friedrichi p., v. a. Vana-Otepää vallaval. 10. 4. 21 a. nr. 407. (5743)
- Piil, Jaan Lauri p., v. a. Kavilda vallaval. 31. 1. 26 a. nr. 596. (5744)
- Rätsep, Marie Friedrichi t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 26. 1. 20 a. nr. 11310. (5745)
- Unt, Julie Märdi t., nr. 558. (5827)
- Tarik, Karl Johani p., nr. 808. (5819)
- Repkovski, Vladimir Semjoni p., nr. 19571. (5822)
- Saar, Alma Jakobi t. (Maksa), nr. 4994. (5823)
- Luha, Loviisa Karli t., nr. 410. (5824)
- Pangsepp, Linda Tootsi t., nr. 66. (5825)
- Adamson, August Jakobi p., nr. 17. (5826)
- Vendelin, Karl Jüri p., nr. 116. (5831)
- Koorik, Voldemar Gustavi p., nr. 904. (5832)
- Oja, Arnold Peetri p., nr. 548. (5828)
- Pirsko, Peeter Enno p., nr. 305. (5829)
- Kroon, Ferdinand Peetri p., nr. 512. (5830)
- Saar, Jüri Jaani p., nr. 632. (5833)
- Plaks, August Jaani p., nr. 324. (5837)
- Uibo, Jakob Hansu p., nr. 737. (5838)
- Sotnik, Voldemar Johani p., v. a. Tartu linna pol. 3 jsk. ülemalt 8. 1. 20 a. nr. 7093. (5839)
- Pai, Ekaterina Platoni t., v. a. Slobodka vallaval. 8. 4. 21 a. nr. 195. (5969)
- Kivistik, Vassili Semjoni p., v. a. Mäe vallaval. 21. 11. 24 a. nr. 923. (6034)
- Lopuhov, Feodor Trofimi p., v. a. Kulje vallaval. 25. 4. 24 a. nr. 213. (6055)
- Kübe, Ivan Pauli p., v. a. Satserinna vallaval. 1925 a. nr. 12. (6118)
- Orkin, Georgi Arhipi p., v. a. Kulje vallaval. 23. 4. 25 a. nr. 204. (6124)
- Sammasto, Andrei Miina p., v. a. Slobodka vallaval. 7. 2. 20 a. nr. 1372. (6134)
- Kägo-Saunaso, Evdokia Ilja t., v. a. Petseri vallaval. 24. 1. 21 a. nr. 34/39. (6145)
- Lahesaar, Aleksei Ivani p., v. a. Satserinna vallaval. 3. 11. 25 a. nr. 285. (6146)
- Raik, Jegor Filipi p., v. a. Slobodka vallaval. 16. 3. 19 a. nr. 105. (6162)
- Lustberg, Jaan Jaani p., v. a. Kambja vallaval. 13. 1. 25 a. nr. 8. (6016)
- Pulst, Miina Adami t., v. a. Kavastu vallaval. 4. 12. 19 a. nr. 223. (6018)
- Saar, Jakob Madise p., v. a. Kavastu vallaval. 9. 10. 20 a. nr. 1173. (6020)
- Otsa, August Jaani p., v. a. Kastre-Võnnu vallaval. 10. 2. 25 a. nr. 437. (6021)

- Tätte, Jaan Jaani p., v. a. Kastre-Võnnu vallaval. 17. 12. 26 a. nr. 1124. (6022)
- Kilk, Leena Joosepi t., v. a. Kastre-Võnnu vallaval. 10. 2. 20 a. nr. 782. (6023)
- Pihlapuu, Oskar Jaani p., v. a. Raadi vallaval. 27. 6. 24 a. nr. 204. (6024)
- Muhli, Peeter Aleksandri p., v. a. Raadi vallaval. 20. 12. 19 a. nr. 121. (6025)
- Makarenkova, Olga Mihkli t., v. a. Luunja vallaval. 5. 1. 23 a. nr. 1. (6026)
- Joonas, Adele-Johanna Johani t., v. a. Vara vallaval. 10. 1. 22 a. nr. 3. (6027)
- Veiber, Oskar Johani p., v. a. Vara vallaval. 2. 2. 21 a. nr. 7. (6028)
- Klimberg, Eduard Jakobi p., v. a. Meeksi vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 610. (6030)
- Kask, Karl Juhkami p., v. a. Vara vallaval. 26. 10. 21 a. nr. 41. (6031)
- Sell, Karl Peetri p., v. a. Mäksa vallaval. 10. 3. 21 a. nr. 384. (6032)
- Iives, Eduard Kusta p., v. a. Vastse-Kuuste vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 132. (6033)
- Karlson, Johanna Eduardi t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 7. 6. 20 a. nr. 8850. (6034)
- Kurik, Jaak Gustavi p., v. a. Tartu linna pol. 3 jsk. ülemalt 29. 11. 19 a. nr. 1493. (6035)
- Lepp, Johannes Anna p., v. a. Kavastu vallaval. 29. 12. 24 a. nr. 392/174022. (6036)
- Vissenberg, Eduard Otto p., v. a. Kavastu vallav. 16. 1. 24 a. nr. 151/093955. (6038)
- Kuhlap, Minna Hendriku t., v. a. Vana-Vändra vallaval. 22. 1. 21 a. nr. 1323. (6039)
- Pedda, Emanuel-Aleksander Jaani p., v. a. Vana-Kuuste vallaval. nr. 834. (6040)
- Koljo, Kusta Jaani p., v. a. Mäksa vallaval. 16. 2. 22 a. nr. 736. (6041)
- Roog, Johan Kusta p., v. a. Haaslava vallaval. 22. 12. 19 a. nr. 219. (6043)
- Palla, Helene Villemi t., v. a. Haaslava vallaval. 26. 12. 19 a. nr. 235. (6044)
- Liivak, Johannes Augusti p., v. a. Telliskopli jsk. politsei abikomissariilt 20. 12. 26 a. nr. 693/348798. (6045)
- Jüriado, Emilie Peetri t., v. a. Luunja vallaval. 13. 1. 20 a. nr. 289. (6042)
- Sutter, Anna Madise t., v. a. Undla vallaval. 8. 4. 24 a. nr. 313. (6201)
- Kreemann, Johan Tooma p., v. a. Rakvere vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 594. (6205)
- Viegand, Alma Jaani t., v. a. Sõmeru vallaval. 10. 9. 20 a. nr. 1525. (6202)
- Premis, Oskar Jakobi p., v. a. Saksi vallaval. 1923 a. nr. 106. (6204)
- Richter, Jüri Madise p., v. a. Undla vallaval. 13. 1. 22 a. nr. 1982. (6206)
- Leemets, Adam Madise p., v. a. Rakvere vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 11. (6207)
- Murakas, Juuli Tõnu t., v. a. Palmse vallaval. 23. 1. 20 a. nr. 246. (6208)
- Kimmel, Gustav Hansu p., v. a. Rakvere vallaval. 15. 4. 21 a. nr. 1440. (6209)
- Küttmann, Amalie Karli t., v. a. Vohnja vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 552. (6210)
- Kruusenvaldt, Anna Joosepi t., v. a. Aaspere vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 1064. (6211)
- Int, Oskar Juhani p., v. a. Kaarma-Suure vallaval. 18. 9. 20 a. nr. 257. (6212)
- Tammo, Johan Jaani p., v. a. Undla vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 840. (6213)
- Krutop, Helene Gustavi t., v. a. 2. 1. 25 a. nr. 574. (6214)
- Paring, Paul Viido p., v. a. Veriora vallaval. 17. 10. 24 a. nr. 302. (8115)
- Parind, August Jakobi p., v. a. Veriora vallaval. 19. 2. 24 a. nr. 231. (8116)
- Mikson, Hendrik Hansu p., v. a. Tartu linna pol. 3 jsk. ülemalt 9. 1. 20 a. nr. 6979. (20890)
- Kääp, Anna Johani t., v. a. Tartu linna pol. 2 jsk. ülemalt 4. 11. 22 a. nr. 19983. (20892)
- Münt, Rosalie Jaani t., v. a. Krüüdneri vallaval. 21. 1. 20 a. nr. 312. (20893)
- Kook, August Karli p., v. a. Alatskivi vallaval. 1. 6. 22 a. nr. 1094. (20894)
- Tärn, Jaan Märdi p., v. a. Jõgeva alevival. 13. 2. 23 a. nr. 47. (20896)
- Hendrikson, Aleksander Aleksandri p., v. a. Tartu linna pol. 2 jsk. ülemalt 7. 12. 20 a. nr. 16260. (20897)
- Martinson, Jakob Karli p., v. a. Tartu linna pol. 3 jsk. ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 4308. (20898)
- Arik, Johannes Oskar Joh. p., v. a. Tartu linna pol. 2 jsk. ülemalt 29. 11. 23 a. nr. 1968/93718. (20899)
- Suhanov, Johan Joh. p., v. a. Keeni vallaval. 14. 12. 19 a. nr. 53. (20900)
- Kondas, Aleksander Hansu p., v. a. Tartu linna pol. 3 jsk. ülemalt 12. 2. 20 a. nr. 9783. (7701)
- Spungin, Rose Leibi t., v. a. Tartu linna pol. 3 jsk. ülemalt 15. 12. 25 a. nr. 1179. (7702)

Moor, Osvald Andre p., v. a. Orava vallaval. 3. 12. 26 a. nr. 146. (8117)
 Sonne, Karl Peetri p., v. a. Orava vallaval. 6. 8. 20 a. nr. 893. (8118)
 Land, Richard Peetri p., v. a. Orava vallaval. 12. 12. 24 a. nr. 167. (8119)
 Kibena, Vilhelm Samueli p., v. a. Peri vallaval. 28. 5. 21 a. nr. 1081. (8120)

Grossberg, Elfriede Jaani t., v. a. Pindi vallaval. 14. 4. 20 a. nr. 330. (8121)
 Grigorjev, Julie Katre t., v. a. Orava vallaval. 4. 8. 22 a. nr. 1131. (8122)
 Lepand, Karl Gustavi p., v. a. Kähkva vallaval. 1. 2. 23 a. nr. 10. (8123)
 Nool, Vidrik Danila p., v. a. Orava vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 268. (8124)

29. mail s. a. raske haiguse järele lahkunud kaasteenijat Haapsalu jaoskonna politseikordnikku

EDMUND HOFFART'I

mälestavad

Lääne-Saare prefekt ja Haapsalu jaoskonna ametkond.

Viljandi Politseiametnikkude Kogu ERAKORRALINE ÜLDKOOSOLEK

peetakse Viljandi linnas prefektuuri ruumides, Posti tän. 18, 20. juunil 1927. a. kell 15.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine.
2. Koosolekjuhataja ja protokollkirjutaja valimine.
3. Kogu edasitegutsemise küsimus.
4. Valimised põhikirja järele.
5. Liikmemaksu kindlaksmääramine.
6. Koosolekul ülesvõetud küsimused ja läbirääkimised.

Kui koosolek vähese osavõtmise tõttu ei peaks otsusevõimeline olema, siis peetakse pool tundi hiljem teine koosolek samas ruumis ja sama päevakorraga, mis põhikirja § 34 järele on ilmunud liikmete arvu peale vaatamata otsusevõimeline.

1/6 Kogu tegevliikmete nõudmisel
Korraldav-komitee.

KUULUTUS.

3. ja linnaümbruse jaoskonna politseikomissar Tallinnas annab teada, et 27. juunil 1927. a. kell 11 hommikul müüakse Suur-Tartu mnt. nr. 61-b—11,

ENAMPÄKKUMISEL

Friedrich Org'i päralt olev varandus, mis koosneb 6 toolist, 1 sohvast, 1 lauast, 1 türgi tiivanist, 2 voodist ja mitmesugusest toakraamist, hinnatud 48.300 marga peale, tulud ja puhtakasumaksude sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval.

Pakkumine algab hinnatud summast. Tallinnas, 30 mail 1927. a.

O. Sadov.

3. ja linnaümbruse jaoskonna politseikomissar Tallinnas.

KUULUTUS.

Paide jaoskonna politseikomissar Järvamaal annab teada, et 18. juunil 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Veinjärve vallas, Rõhu mõisas,

ENAMPÄKKUMISEL

August Vreede päralt olev varandus, mis koosneb ühest lokomobiilist ja rehepeksumasinast, hinnatud 40.000 marga peale, kinnisvaramaksu sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Paides, 31. mail 1927. a. Nr. 0331.

J. Tilling. Paide jsk. politseikomissar Järvamaal.

Kuulutus.

I jaoskonna politseikomissar Pärnumaal annab teada, et 20. juunil 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Vana-Vändra vallas Kingis-sepa talus

enampakkumisel

Aleksander ja Heinrich Adamson'ide päralt olev varandus, mis koosneb punasest mullikast, hinnatud 5.000 marga peale, kinnisvara ja tulumaksu sissenõudmiseks.

Müüdavat mullikat võib näha oksjoni päeval kohapeal.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Pärnus, 30. mail 1927. a.

Nr. 142.

H. Kullisson,
politseikomissari eest.